

Ləbara mugom a kawa ana

Markus

Sə vinde anan ata awan

A đakay way pə deftere a anan

Markus a vinde đerewel a anan nà, sə đakay anan Yesu winen Almasihu, Wan a Mbərom. Iken apan ki jinge đerewel a Markus nà, ki njiđen anan Yesu kawa iken pə kərtek a tə Piyer. Kawa ana Piyer sə canan anà masuwayan a Yesu sa ga ata nà, ki canan pə mədire pə mədire, aday ki san kutok, Yesu nə winen wayaw.

Nga sa 'am ahay

Yesu a lavan zek anà mer su way anahan (1.1-20)

Yesu a ga mer su way anahan à Galile aday à Yahudiya (1.21 - 10.52)

Yesu winen à Urəsalima (11.1 - 15.47)

Yesu a slabakay à məke wa (16.1-20)

Wazo a Yuhana đo sa gan baptisma anà do ahay

Mata 3.1-12; Lukas 3.1-18; Yuhana 1.19-28

¹ Ləbara mugom a, pə Yesu Almasihu, Wan a Mbərom, a dazlan nà, natiya awan.

² A təra kawa ana Ezaya, do maja'am a Mbərom, sə vinde, a wa:

«Mbərom a jan ahay anà do si mer su way anahan nà:

“Həna ni slan do maslan uno,
i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.

³ Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kibe, a wa:
Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a fəhhe lele.*”»

* 1:3 Ca pə Esaaya 40.3.

⁴ Matanan kutok, Yuhana dō sa ga baptisma, a zla à man sa saf inde. Winen apan i wazan à dō ahay, a wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, tēmihen sa ga baptisma, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay.»

⁵ Do sə Urəsalima ahay pi zek tu dō sə Yahudiya azar aya fok, ta nay pə cakay a Yuhana. Tə dazlan sə dəkay anan ines a tinen ahay. Aday Yuhana a gan atan baptisma à zlinder sə Urdon inde. ⁶ Yuhana a aday nà, a daf pi zek nə zana ma han a tə sibək sə zlugweme awan, a ban zərkutov dukwen tə maslərapa sa zlay. Way sa pa anahan ite nà, hayam ahay pi zek tə umam sə kibe aya awan.

⁷ À wazo anahan inde nà, a wa: «Dowan inde, i nay à dəba uno wa, a zalay nen tə mazlaḅ lele. Anga nan, nen na slak sə kudək, aday ni pəsakan anan liḅer sə təkarak anahan bay. ⁸ Nen nà, na gak ikwen baptisma nə tə a'am, winen kəma, i i gak ikwen baptisma nə tə Apasay Cəncan awan.»

Yesu a ga baptisma

Mata 3.13 - 4.11; Lukas 3.21-22, 4.1-13

⁹ À alay ata kutok, Yesu a slabakay ahay, kwa à wulen su doh sə Galile sə ngaman Nazratu ata wa, a nay ahay pə cakay a Yuhana à zlinder sə Urdon, aday Yuhana a gan baptisma. ¹⁰ Yesu winen apan i jənay à a'am wa cəna, a canan à bagəbaga mburom a təba pangaya, aday Apasay a Mbərom winen apan i dazay ahay apan kawa badəbada. ¹¹ Aday 'am a ndəray ahay kwa à mburom wa, a wa: «Iken wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivel bayak a nə tə iken.»

¹² Kwayan'a, Apasay a Mbərom a zla anan Yesu à man sa saf inde à kibe. ¹³ Yesu, winen à man ata nə luvon kwa kuro fudə, Fakalaw winen apan i njak anan. Atə Yesu mə njahay a, pi zek tə way sə kibe ahay, aday maslay a Mbərom ahay tinen apan ti gan mer su way.

Yesu a ngaman anà do sa ban kælef aya inde fudo

Mata 4.18-22; Lukas 5.1-11

¹⁴ À alay ata asanaw nà, bahay Hiridus a ban anan Yuhana à dangay. Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a ma pə daliyugo sə Galile. A wazay anan ləbara mugom a, mbala ana Mbərom sə slənay, ¹⁵ a wa: «Alay a kà slak həna, bahay a Mbərom winen defefe kutok. Mbiken ines a kwanay ahay, aday dāfen nga pə ləbara mugom awan.»

¹⁶ Natiya, Yesu a zla ta man sə bəlay sə Galile nà, a canan anà do sa ban kælef aya inde cew, atə Simon tə mərak anahan Andəre, tinen apan ti ban kælef tə zuvo a tinen ahay. ¹⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay. Pərihen uno azar, aday ki bənen nə kælef sabay. Ki i njiden uno nà, do sə pəruho azar ahay adəka.» ¹⁸ Kwayan'a tə mbəsak zuvo a tinen ahay, aday tə pərahan azar.

¹⁹ A hədek pa 'am mənjøek, a tan à nga anà dōwan aya cew asa, atə Yakuba tə mərak anahan Yuhana, wan ana Zebede ahay. Tinen apan ti ndakay zuvo a tinen ahay à kwalalan inde. ²⁰ A ngaman atan ayak ite, kwayan'a tə mbəsak anan bəbay a tinen Zebede pi zek tu do si mer su way anahan ahay à kwalalan inde, tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a mbar anan dōwan a inde tə setene à nga

Lukas 4.31-37

²¹ Atə Yesu tə njavar anahan a, sə ngaman ataya, ta zla way a tinen, tə dəzle à wulen su doh sə Kafarnahum. Pə luvon sa man uda awan, Yesu a zla à doh sə wazay†, a dazlan sə dakan atan anan way. ²² Wazo anahan a a gan atan masuwayan, anga winen a dəkay way nə kawa do sə mazlaḅ bina, kawa miter sə Tawrita ahay itəbay.

† 1:21 Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay.

²³ À alay ata ite, dōwan inde à man ata awan, winen tə setene à nga inde. A zlah pi zek, ²⁴ a wa: «Iken Yesu, dō sə Nazaratu, ma a nak pə manay anaw? Ka nak sə lize manay ca daw? Na san iken zle lele, iken nə dō maslan a Mbərom Cəncan awan.»

²⁵ Cəna Yesu a gafan 'am tə məgalak awan, a jan nà: «Kê bəbal awan bay, hayak à dōwan ata wa adəka.»

²⁶ Kwayan'a, setene ata a bal anan dōwan ata kəzlek kəzlek, a zlah pi zek sə məgala, aday a nay à dōwan ata wa bok.

²⁷ A gan masuwayan anà dō ahay fok. Aday tə cəce pi zek ahay wa, ta wa: «Həna anan nə maw? Mərike wiya a aday tə mazlab a bidaw? Winen apan i jan 'am anà setene ahay, aday tə dəfan apan acəkan!»

²⁸ Cəna, ləbara anahan a ata a ta 'am təday pə daliyugo sə Galile ata fok.

Yesu a mbar dō sə dəvac ahay bayak awan

Mata 8.14-17; Lukas 4.38-41

²⁹ Natiya, atə Yesu ta nay tatə Yakuba tə Yuhana, ù doh sə wazay wa cəna, ta zla way a tinen àga atə Andəre tə Simon. ³⁰ Jəje ana Simon inde, winen mə nahay a ù doh, anga nga a bərzlan. Yesu a dəzlek ayak cəna, tə təkəren ləbara awan. ³¹ Yesu a hədek pə cakay anahan, a bənan alay, a slabak anan. Nga sə bərazl a ndalay panan. Uwar ata a slabak, a dan atan way sa pa.

³² Pə dəba ana pac sə slahay ù doh wa nà, dō maza aya tə gəbay dō sə dəvac a tinen ahay, pi zek tu dō tə setene aya à nga inde ataya fok. Ta nay atan pə cakay ana Yesu.

³³ Dō sa man ataya fok tə halay nga pə bərkwitek su doh ata awan. ³⁴ Yesu a mbar anan dō sə dəvac ahay cara cara, a razl anan setene ahay à dō ahay wa. Aday kə varak atan cəved anà setene ahay sa ja 'am bay, anga ta san anan zle lele.

Yesu a wazay à wulen su doh sə kiɓe ahay

Lukas 4.42-44

³⁵ Sidew a nà, Yesu a wule pørek, a zla à kiɓe à saf inde saa ga amboh à man ata awan. ³⁶ Atə Simon tu do aday tinen àga winen ataya, ta zla saa pəlay anan. ³⁷ Ta njad anan cəna, ta jan, ta wa: «Do ahay fok, tinen apan ti pəlay iken.»

³⁸ A mbədahan atan apan, a wa: «Zluko adəka nə à wulen su doh sə kiɓe ahay, aday ni saa wazan à do ahay à man ataya re. Anga na nay nà, saa ga mer su way ata awan.»

³⁹ Matanan acəkan, a bar pə daliyugo sə Galile fok. A wazay u doh sə wazay ahay, a razl anan setene ahay à do ahay wa.

Yesu a mbar anan dowan a inde mə dugwad awan

Mata 8.1-14; Lukas 5.12-16

⁴⁰ Dowan a inde, winen mə dugwad awan, a nay pə cakay ana Yesu. A dukwen gərmec u vo, a jan tə zəhha awan: «Kà zlak anak à nga nà, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno à ndav ite.»

⁴¹ 'Am anahan ata, a gan i zek wa anə Yesu. A ndədoy alay, a laman, ta sa ja: «U no. Mbar! Zugol anak kə ndəvak.»

⁴² Cəna, mbəlak məduwen ata a ndalay pə dowan ata wa, a mbar kutok.

⁴³ Aya əna Yesu a gafan 'am pi zek wa lele, aday a razl anan, ta sa jan nà: ⁴⁴ «Zla wanak, aday kà sa təkəren ləbara a anan anə dowan bay. Əna zla saa kan zek anə do sə gədan dundo anə way anga Mbərom, à zəzor iken. Aday varan way anə Mbərom, kawa a Tawrita ana Musa sa ja, sa vad panak awiway. Natiya do ahay tə san apan, zugol anak kə ndəvak.»

⁴⁵ Əna, dowan ata a zla way anahan cəna, a gar anan do ahay tə ləbara kawa sə təra apan. Anga nan, Yesu a mba

apan sa zla à wulen su doh ahay, pə idə su do ahay, sabay. A njahay wanahan nə, uho à kiβe. Cəkəbay, do ahay ta zlak ayak pə cakay anahan ta day ahay wa fok.

2

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə təra à məndak awan
Mata 9,1-8; Lukas 5.17-26

¹ Pə dəba sə nahay mənjoek wa cəna, Yesu a may ahay à Kafarnahum. Do ahay fok tə sləne asa winen inde agay à wulen su doh. ² Tə halay nga bayak awan, aday man kə mbakak kwa mənjoek bay, uho kawa ù doh re. Aday Yesu winen apan i dakan atan anan 'am a Mbərom.

³ Do ahay fudō tə gəbak ayak dōwan a tinen inde tə lala, winen mə təra à məndak awan. ⁴ Tə njadak man sə dəzle anan dōwan ata pə cakay ana Yesu bay, anga do kə zalak ù doh awan, rod ahay à məsudoh inde. Anga nan kutok, ta ján pa nga su doh, tə təba anan nga su doh à man ana Yesu winen mə tavay a uda ata awan.* Tə taran anan ayak dōwan pə lala ata tə liβer.

⁵ Yesu a canan anə adaf nga† a tinen ata cəna, a jan anə dōwan a mə təra à məndak ata awan, a wa: «Dəna uno, nə pəsek anan ines anak ahay coy.»

⁶ Kutok nə, miter sə Tawrita ahay mə njahay aya inde à man ata awan. Tə jalay à nga a tinen inde, ta wa: ⁷ «Dōwan a anan a ja 'am ata nə, angama kəlanaw? A jənan pa 'am anə Mbərom. Waya sa mba apan sə pəse ines su do anaw, kak si Mbərom a aday bina!»

⁸ Yesu a san anan ajalay nga a tinen a kwayan'a, a jan atan: «Kə jilen à mivəl a kwanay inde matana ata nə, angamaw? ⁹ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə pəsek anan

* ^{2:4} Nga su doh a tinen mi cəβ a cəcəβ bay. Tə pəpay a pəpay.

† ^{2:5} Adaf nga: tə bayak pə Yesu aday ta daf apan nga.

ines anak ahay”, ata daw, kabay, sa ja: “Slabak, gəba lala anak, zla”, ata daw? ¹⁰ Əna u no kə sənen apan lele, nen Wan su Do nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à do ahay pə daliyugo.»

Matanan, a jan anà dōwan mə təra à məndak ata awan: ¹¹ «Nen apan ni jak: Slabak, gəba lala anak, zla agay!» ¹² Cəna, a slabak, a gəba lala anahan pə ide sə do ahay fok, a zla wanahan. A gan atan masuwayan. Anga nan, tə həran nga à Mbərom, ta wa: «Kula də canak anan anà way mə təra kawa həna anan bay.»

Yesu a ngaman anà Lewi

Mata 9.9-13; Lukas 5.27-32

¹³ Asa, Yesu a zla ta man sə bəlay sə Galile. Do ahay fok ta zla pə cakay anahan, aday a dakan atan anan way. ¹⁴ Winen apan i zla ata nà, a canan ayak anà dōwan inde tə ngaman Lewi‡, wan ana Alfa, winen mə njahay a ù doh sə cakal jangal. Yesu a jan, a wa: «Pəruho azar!» Lewi a slabak ca, a pərahan azar acəkan.

¹⁵ Pə dəba anahan a wa, Yesu a njahay tə njavar anahan ahay sa pa way àga Lewi. Do sə cakal jangal ahay pi zek tu do sə atahasl ahay tə njahay pə cakay ana Yesu sa pa way à tuwez kərtek a wa, tinen bayak a sə pərahan azar.

¹⁶ Miter sə Tawrita à wulen sə Farisa ahay wa tə canan winen apan i pa way pə kərtek a tu do sə cakal jangal ahay, aday tu do sə atahasl ahay nà, tə cəce pə njavar anahan ahay wa, ta wa: «A pa way pə kərtek a tu do sə cakal jangal ahay, aday tu do sə atahasl ahay nə, angamaw?»

¹⁷ Yesu a sləne anan lele nà, a jan atan, a wa: «Do dəvac a bay cəna, a gan may anà do sə disise bay, si do sə dəvac ahay. Nen na nay ahay sa naa ngaman anà do sa ga way

‡ 2:14 Lewi: kawa sa ja nà, Mata. Sləmay su do kərtek awan.

lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà dō sə atahasl ahay.»

Acəce way pə sumaya

Mata 9.14-17; Lukas 5.33-39

¹⁸ Natiya, njavar a Yuhana ahay pi zek tə Farisa ahay, tinen apan ta ta ga sumaya. Do ahay ta jan anà Yesu: «Njavar a Yuhana ahay ta sə Farisa ahay ta ga sumaya, aday mbala anak ahay nə ta ga itəbay nà, angamaw?»

¹⁹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, dō mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya ite dāw? Matanan bay! À alay a tinen pi zek tatə dō sə gəba dalay ata nà, ti ga sumaya kula bay. ²⁰ Əna pa pac a dō sə gəba dalay ata, tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.

²¹ «Matana re, waya sə tapay zana wiya a pə zana anahan məduwer a anaw? Ibay. Anga à man sə banay anan nà, məgabal sə zana wiya ata i zəga anan apan məke ana zana məduwer ata awan, i ngəraw.

²² «Aday dükwen, dōwan sa mbađ mahay anahan mə kwasay a bay, à mbulo sa zlay[§] məduwer a nà, ibay. Anga mahay mə kwasay a bay ata kà sak a kwasay uda nà, i ngəraw anan mbulo məduwer ata awan. Ata mahay i mbađ, aday mbulo dükwen kə nəsek re. Sumor a nà, sa mbađ mahay mə kwasay a bay à mbulo wiya inde cite.»

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan

Mata 12.1-8; Lukas 6.1-5

²³ Pa pac a inde nà, luvon sa man uda awan, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla tə guvo sa ndaw. Tinen apan ti zla ata nà, njavar anahan ahay ta kađ ndaw sa pa. ²⁴ Farisa

[§] 2:22 Mbulo sa zlay nà, way sa mbađ uda mahay kabay a'am sa sa, anga dō sa bar ahay. Aday dükwen, kak winen wiya a nà, a ngəraw kawa atə gəzla tə kukwar sa kađ ata bay.

ahay tə canan cəna, tə cəce pə Yesu wa kutok, ta wa: «Ca apan, ta ga way aday təde abay sa ga pə luvon sa man uda awan bay ata nə angamaw?»

²⁵ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kula kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu dō anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay daw? A ga nə kəkəməw?»^{*} ²⁶ À alay a Abiyatar winen bahay nga su dō sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom ata nà, Dawuda a zla à jawjawa sə mazlaḅ a Mbərom, a ray pen ma ga nga anga Mbərom. Təde abay saa pa daf ata nà, tinen dō sə gədan dungo anà way ahay taayak ba. Əna Dawuda kà pak tu dō anahan ahay re.»

²⁷ Yesu a jan atan kutok: «Mbərom a daf luvon sa man uda awan nà, anga dō, bina a daf dō anga luvon sa man uda awan bay. ²⁸ Kətanən, nen Wan su Do nà, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

3

Yesu a mbar anan dōwan a inde ma mac alay awan
Mata 12.9-14; Lukas 6.6-11

¹ Pə dəḅa anahan a wa nà, Yesu a zla ù doh sə wazay* maza asa. Dōwan inde à man ata ma mac alay awan. ² Do manide a Yesu aya inde nà, tinen apan ti dəfan ide. Kak kə mbərak anan dōwan ata pə luvon sa man uda awan nà, ata aday ti man anan mungok. ³ Yesu a jan anà dōwan ma mac alay ata awan: «Slabak, tavay pa 'am sə dō ahay.»

⁴ Cəna, a cəce pə dō ahay wa, a wa: «Pə luvon sa man uda nà, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kabay cəved inde sa ga mer su way lelibay awan, daw? Təde sa tam anan sifa su dō daw, bəzi lele nə sə lizen anan sifa daw?» Əna ta ngam sə mbədahan apan bay.

* ^{2:25} Capə 1 Samuyila 21.2-7. * ^{3:1} Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay.

⁵ Yesu a ca patan nerre tə mível awan, aday asəder a tinen ata dukwen kə cəbak anan ite. A jan à dōwan ma mac alay a ata kutok: «Ndəđoy anan alay anak!» A ndəđoy anan acəkan, alay anahan a pəsak ike. ⁶ Farisa ahay tə canan cəna, ta nay ahay uho, aday tə halay nga pə kərtek a tu dō ana Hiridus ahay, aday tə pəlay cəved sə lize anan Yesu.

Do ahay bayak a ta zla à man a Yesu

⁷⁻⁸ Yesu a slabak à wulen a tinen wa, a zla way anahan pə bəlay sə Galile tə njavar anahan ahay. Do ahay bayak a tə pərahak anan azar. Ta nay ahay kwa à Galile wa, kwa à Urəsalima wa, tu dō sə Yahudiya ahay fok, aday à Idumiya wa, pi zek tu dō ahay sa nay ahay kwa à dəba sə zlinger sə Urdon wa, aday tu kon sə cakay sə Tirus tə Sidon ahay wa fok.

⁹ Anga nan kutok, Yesu a jan anə njavar anahan ahay tə pəlan kwalalan cəđew awan, aday i njahay uda awan, bina dō ahay tinen apan ti ngəđec anan kə zalak. ¹⁰ Kə mbərak dō sə dəvac ahay bayak awan. Anga nan, dō sə dəvac azar aya cara cara tə zəgahak ayak apan, aday tə njaf sə laman à Yesu ite. ¹¹ Do sə setene ahay ite, tə canan à Yesu a cəna, tə slahay pa 'am anahan, ta zlah, ta wa: «Iken nə Wan a Mbərom!» ¹² Yesu a gafan 'am anə setene ataya tə sa jan anə dōwan winen wayaw bay.

Yesu a walay dō maslan anahan ahay kuro nga cew

Mata 10.1-4; Lukas 6.12-16

¹³ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a ján way anahan à bəzlom, a ngaman ayak à dō ahay kawa sa nan fok. Ta nay pə cakay anahan awan. ¹⁴ Winen ite, a walay wa kuro nga anahan a cew, a ngaman atan nə dō maslan ahay. A jan atan, a wa: «Nə walay kwanay nà, aday ki njihen ti nen, ata ni slan kwanay saa wazay, ¹⁵ saa razl setene ahay tə məgala a nen saa varak ikwen ata awan.»

¹⁶ Do a mə walay a kuro nga cew ataya nà, sləmay a tinen aya həna: Simon (Yesu a daf apan sləmay hinen, a ngaman Piyer†), ¹⁷ atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay (Yesu a daf patan sləmay re, a ngaman atan Bowanerges ahay, kawa sa ja nà, wan ma dac Mbərom ahay‡), ¹⁸ Andəre, Filip, Bartilome, Mata, Tomas, Yakuba wan ana Alfa, Tade, Simon, do manide sə Ruma ahay, ¹⁹ tə Yudas Iskariyot, do saa ga daf pə Yesu.

Yesu a razl setene ahay tə məgala a Mbərom

Mata 12.22-32; Lukas 11.14-23, 12.10

²⁰ Atə Yesu tə njavar anahan ahay ta may ahay agay. Asa, do ahay tə halay nga kə zalak, aday Yesu tə njavar anahan ahay tə njadak alay a sa pa way bay. ²¹ Do anahan ahay tə sləne 'am ata nà, ta nay sə gəbak anan ayak, anga do ahay ta wa: «I ga nə nga a vawan.»

²² Miter sə Tawrita aya inde, ta nay ahay kwa à Urəsalima wa. Ta wa: «Bə'elzebul apan!§» Azar aya ta wa: «Ayaw! Fakalaw sə varan məgala sa razl anan setene ahay.»

²³ Yesu a ngaman ayak anà do ataya pə cakay anahan, a jan atan 'am ta 'am sə jike, a wa: «Fakalaw i mba apan sa razl Fakalaw nə kəkəməw? ²⁴ À wulen sə bahay kərtek a inde nà, kak do anahan aya tinen apan ti vad zek nə, bahay ata i tavay nga mba daw? ²⁵ Kak do su doh ahay, 'am kà zlak atan pi zek bay nà, doh ata i tavay nga mba daw? A'ay. I gugwes. ²⁶ Matana re, kak Fakalaw kə slabakak pi zek anahan a nà, gədan anahan a i gəzla cew nà, i tavay nga mba daw? A'ay. I lize.

† 3:16 Kawa sa ja nà, Pəkərad. ‡ 3:17 Anga ta ga mivəl bəse bəse kawa adac a Mbərom. § 3:22 Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

²⁷ «Dowan saa mba apan sa zla ù doh su dō gədan a saa ngəzəray panan way anahan ahay nà, ibay. Si kè lahak apan kurre kè jawak anan dōwan ata awan, aday i saa mba apan sa zlan ù doh sa ray panan way anahan ahay nà, na.

²⁸ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do ahay ti ga ines, ti jənan pa 'am anà Mbərom dukwen, i pəsen atan anan fok re. ²⁹ Əna dō sə jənan pa 'am anà Apasay Cəncan a nà, i njad apəse 'am sə atahasl anahan kulibay. Anga ines anahan a sa ga ata nà, i njahay apan sə viyviya awan.»

³⁰ Yesu a ja matanan nà, anga dōwan ataya ta wa: «Apasay lelibay inde apan.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Mata 12.46-50; Lukas 8.19-21

³¹ Pə dəba anahan a wa nà, mərak a Yesu ahay tatə may anahan ta nay. Tə dəzle cəna, tə tavay uho, ta slan apan dō saa ngaman ayak. ³² Do ahay inde bayak a mə njahay a pə cakay anahan ta jan kutok, ta wa: «Atə may anak tə mərak anak ahay, tinen mə tavay aya uho, tə cəce iken.»

³³ Əna Yesu a mbədfahan atan apan, a wa: «May uno, mərak uno ahay, ata nə atə wayaw?» ³⁴ A ca pu dō sa van nga tew ataya, a wa: «Sə təra mərak uno ahay aday may uno nà, tinen. ³⁵ Do sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom ata nà, sə təra may uno tə mərak uno nə winen adəka.»

4

Jike su dō sa casl ndaw

Mata 13.1-9; Lukas 8.4-8

¹ Yawa, Yesu a dazlan sə wazan à dō ahay maza pa 'am sə bəlay sə Galile. Do ahay bayak a tə halay nga pə cakay anahan. Anga nan, a ján à kwalalan inde saa njahay uda pa nga sə bəlay. Do ahay fok mə njahay a pə yugo. ² Yesu a dakan atan anan way ahay bayan a tə jike ahay. À wazo anahan a inde a jan atan, a wa:

³ «Pæken sləmay. Dəwan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. ⁴ Winen apan i casl ndaw ata kutok, zahav a guce panan pə cəved, aday məvuhom ahay tə dəgay anan. ⁵ Zahav azar a, a guce pə saray pəkərad, ta hay ahay bəse, anga yugo inde bayan a ibay. ⁶ Əna pac a sləray cəna, a butoy anan aday a vak anan, anga sləlay a ibay. ⁷ Zahav azar a a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tə adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kə nahak bay. ⁸ Əna zahav azar a a guce pə yugo lele awan. Winen a hay cəna, a har, a zla nga uho, a nah kutok. Kərtək awan, hawal sa ndaw apan nə kwa kuro maakan, hinen ahay, hawal sa ndaw kwa kuro mbərka. Azar aya inde dukwen, hawal sa ndaw apan nə səkat səkat.»

⁹ Yesu a jan atan kutok: «Sləmay inde pə dəwan a nə, â sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tə jike nə angamaw?

Mata 13.10-17; Lukas 8.9-10

¹⁰ Pə dəba anahan a wa nə, Yesu winen taayak tu dō maslan anahan ahay kuro nga cew, tu dō maza aya ma van nga tew ata, tə cəce panan 'am anahan sa jan atan tə jike ata awan. ¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay nə, way mi der aya à bahay a Mbərom a inde ata nə, winen a kə gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Əna dō maza aya nə, ti sləne way ahay fok nə, si ta 'am sə jike, ¹² anga aday:

Tâ ca apan, əna tə canan bay,

tâ pak apan sləmay, əna tə sləne bay.

Bina aday tâ saa may ahay pə cakay ana Mbərom bay,

aday Mbərom â pəsen atan anan ines a tinen ahay bay.*»

* 4:12 Ca pə Esaaya 6.9-10.

Yesu a pəsak anan jike su dō sa casl ndaw ata awan

Mata 13.18-23; Lukas 8.11-15

¹³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kə slənen 'am sə jike a anan bay dəge? Matanan acəkan! Ki i slənen 'am sə jike ahay kula sabay asanaw? ¹⁴ Do sa casl ndaw ata nà, a casl nə 'am a Mbərom. ¹⁵ Zahav sa ndaw pə cəved' ata nà, dō sə sləne 'am a Mbərom a ahay. Pə dəba anahan a wa nà, ti təma anan bəse, əna Fakalaw i nay, i wudeh anan 'am a ma casl à tinen inde ata awan, anga aday â hay bay.

¹⁶ «Do maza aya awan, ta ga minje tə zahav ma casl a pə saray pəkərad' ata awan. Tə slənek 'am a Mbərom nà, tə təma anan bəse tə ataslay mivel awan. ¹⁷ Əna 'am ata a pak sləlay à mivel a tinen inde bay. Anga nan, dəcə i tan atan à nga, kabay ajugwar 'am i nay ahay patan anga 'am ana Mbərom nà, ti mbəsak cəved' sa 'am a Mbərom.

¹⁸ «Do maza aya ta ga minje tə zahav ma casl a à wulen sə adak inde. Tinen apan ti sləne 'am a Mbərom cite. ¹⁹ Əna way sə daliyugo inde cara cara. Ti sapat zek tə way sə daliyugo ahay, ti gan may à zlile sə daliyugo ahay, ti ga ubor si zek pə way ahay cara cara. Way ataya fok nà, ti bənan mbiyed' anà 'am a Mbərom, aday â nah bay.

²⁰ «Do maza aya asa, ta ga minje tə zahav sa ndaw ma casl a pə yugo lele awan. Tinen apan ti sləne 'am ana Mbərom ma ja awan, tə təma anan lele, ta zla nga uho pa 'am a Mbərom. Anga nan, kərtek a i nah lele, hawal i ga apan kwa kuro maakan, hinen ahay ti nah dukwen, hawal i ga patan kwa kuro mbərka, azar aya kutok ite, ti nah, hawal i ga patan səkat səkat.»

Man sa daf lalam

Lukas 8.16-18

²¹ Yesu a jan atan asa, a wa: «Kak, tə hanak uko pə lalam nà, ti dər anan ta sə hərok apan tasa, kabay ti daf anan ù vo lala daf? Lele nà, sa daf anan pə way sa daf lalam a

bidfaw? ²² Sənen anan, way mi dər a, aday i njad zek bay nà, ibay. Wurwer sə way saa dəzley ahay ipec məduwen a bay dukwen ibay re. ²³ Anga nan kutok, kak do, sləmay inde apan cəna, â sləne!»

²⁴ A jan atan re asa: «Gen anan nga anà way a kwanay sə sləne ahay. Tasa a mbala a kwanay sə lavay anan way ata nà, Mbərom i lavak ikwen anan dukwen tə winen awan asa, aday i zəgahak ikwen anan apan. ²⁵ Do kə təbak anan sləmay sə sləne 'am nà, Mbərom i zəgahan anan sə sləne 'am ite re. Aday do kə tacak anan sləmay, anga a nan sə sləne 'am bay nà, Mbərom i zəgahan anan sə tacan anan apan re.»

Jike sə zahav ma casl a à guvo

²⁶ Yesu a jan atan 'am maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, tu do sa casl zahav à guvo. ²⁷ Â njak ahan, â njak ahan bay dəp nà, luvon tə ipec, zahav nə i ha, i har, mənjenja winen sa san a təra nə kəkəməw nà, a san bay. ²⁸ Yugo nà, a ha anan zahav taayak, a təra anan gujed, aday a təra anan gusuko, azanan asa, a zla nga uho, a nah zahav sə way asa re. ²⁹ Pə dəba anahan sa nah ata wa asa, i bəbez dem anahan saa car, sə halan nga anga way kə nahak.»

Jike sə zahav sa wan sə bəzan

Mata 13.31-32, 34; Lukas 13.18-19

³⁰ A ja asa, a wa: «Di ga anan minje tə bahay a Mbərom nà, ta ma asa anaw? Kabay di dəkay anan nə tə jike wura asa anaw? ³¹ Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta wan sə bəzan†. Winen ma kac a pə zahav sə way sə daliyugo. ³² Əna aday tə caslak anan à məke cəna, a ha, aday a har nà, a zalay dədazl si sé azar aya awan. Alay si sé anahan

† 4:31 Yesu a ga minje nà, ti sé sə àga tinen a inde.

aya nə məduwen aya awan. Məvuhom ahay ti mba apan sə njahay uda à sise anahan awan tu doh a tinen aya təke.»

³³ Yesu a təkəren 'am anà dō ahay nà, tə jike ahay bayak a kawa həna anaya awan, aday kawa ana dō ahay sa mba apan sə sləne. ³⁴ Kà jak atan 'am sə awan maza mənjenja jike bay. Əne pə dəba anahan a wa nà, atə Yesu, tinen mə mbəsak a taayak. À alay ata kutok, a dakan atan anan 'am sə jike aya awan.

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Mata 8.23-27; Lukas 8.22-25

³⁵ Pa pəc ata kərtek awan, suko a ga bine siwaw nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Takasuko pa day uho.» ³⁶ Tə slabak, tə mbəsak anan dō ahay mə halay nga kutok. Njavar anahan ahay ta zla à kwalalan anahan sə lahan ata uda pa 'am ata awan, tə njahay uda awan. Tə gəba anan, ta zla way a tinen, aday kwalalan azar aya dukwen inde à man anahan ata awan. ³⁷ Tə dəzle à mamasl sə bəlay nà, vəvara məduwen a a slabak pa nga sə a'am. Məsugurndolon sə a'am ahay tə slabak, a nan à kwalalan sa rah coy. ³⁸ Yesu nà, winen ma njak ahan awan ta sə dəba, à slaway a inde, nga anahan ma daf a pə way aday â gan dədaf.‡ Njavar anahan ahay tə dazlan, tə pədək anan ta sa jan: «Miter, di lize kutok nə, a gak à nga wa itəbay daf?» ³⁹ Yesu a slabak, a gafan 'am anà mad, a jan 'am anà məsugurndolon sə a'am ahay, a wa: «Njihen bəbətək bəbətək! Bəlay, iken dukwen ngatay aday, njahay tetəmtəme!» Mad a mbəsak sa bal, anga nan, bəlay dukwen kə njahak tetəmtəme acəkan. ⁴⁰ Yesu a cəce pə njavar anahan ahay wa kutok: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kə dəfen upo nga fan bay kələdaf?» ⁴¹ Ta ma

‡ 4:38 Way sa daf apan nga à man sa njak ahan, aday â gan dədaf à nga ata awan.

nga sə jəjar pi zek asa. Ta ja à wulen a tinen, ta wa: «Do wuru həna anan anaw? Atə mađ tə məsugurndolon sə a'am ahay đukwen tə đəfan apan ata nə?»

5

Yesu a mbar anan đowan a inde tə setene aya à nga inde
Mata 8.28-34; Lukas 8.26-39

¹ Yesu a nay pa 'am sə bəlay, pa day su kon sə Gerasina ahay, tinen tə njavar anahan ahay fok. ² A dazay ahay à kwalalan wa cəna, đowan inde, winen tə setene aya à nga inde, a nay ahay à wulen sə jəvay ahay wa, i zla pə cakay a Yesu.

³ Đowan ata a taa nahay way anahan nə, à wulen sə jəvay ahay inde. Đowan a mba apan sa ban anan aday sə jaway anan bay. Tə jawak anan à səsile inde đəp nə, a kađ anan fok. ⁴ Saray bayan awan, tə banak anan tə calalaw, alay tə saray a təke fok, əna, a taa slađ anan nduroc nduroc fok re. A zalan məgala ana đo sə pəlay sa gan nga ataya fok. ⁵ Luvon tə ipec fok, winen apan i bar à wulen sə jəvay ahay inde. Winen apan i zlah à bəzlom ahay inde, aday a ta zek mbəlak awan tu kon.

⁶ Əna a canan ayak à Yesu winen apan i nay ahay cəna, a hawan ayak pa 'am, a dukwen gərmec ù vo. ⁷ A zlah pi zek tə məgalak awan, a wa: «Iken Yesu, Wan a Mbərom sə bagəbaga mburom, kə pəlay puno wa maw? Na gak kem tə sləmay a Mbərom, kâ ga alay ti nen bay ite.» ⁸ A jan matanan ata nə, anga ba Yesu kà jak anan: «Iken apasay lelibay awan, hayak à đowan a anan wa.»

⁹ Yesu a cəce panan kutok: «Sləmay anak a nə wayaw?»

A mbəđahan apan: «Sləmay uno Daskalak, anga manay bayak awan.»

¹⁰ A dubok a Yesu tə mindel, a wa: «Kem, kâ sa razl setene a anaya dəren pə daliyugo a anan wa bay ite.»

¹¹ À man ata aday nà, gadura ahay inde bayak a pa zar kon, mæ jugwar aya awan. ¹² Apasay lelibay ataya ta jan à Yesu kutok: «Varan umo cæved, mâ zla à gadura a anaya inde ite.» ¹³ Yesu a varan atan cæved acækan, tâ zla à gadura ahay inde. Ta nay à dōwan ata wa, tæ ndærmæd à gadura ahay inde kutok. Gadura ahay ta haw way a tinen, tæ haway kwa ahay pa zar kon wa, tæ dazak ayak kwa pa 'am mægujeguje wa à bælay inde. Gadura ahay ti ga mbulo cew, æne tæ lizek fok.

¹⁴ Matanan, dō sa gan nga anà gadura ahay tæ canan cæna, ta haw way a tinen agay. Ta tan 'am anà læbara awan à wulen su doh mæduwen awan, aday à wulen su doh sæ kibe ahay fok re. Do ahay ta nay ahay sa ca pæ way ata awan.

¹⁵ Tæ dæzley ahay pæ cakay a Yesu cæna, tæ canan à dōwan a apasay lelibay aya sa nay ahay wa ata awan, winen mæ njahay awan, winen tæ zana pi zek kutok. A san nga anahan zle lele coy. Aday ta ma nga pæ ajæjar. ¹⁶ Do a sæ canan anà masuwayan ataya tæ tækæren læbara sæ tæra pæ dōwan ata awan, aday pæ gadura ahay fok anà dō sa zlak ayak ataya awan. ¹⁷ Do sa man ataya tæ dazlan sæ dubok Yesu aday â zla ù kon a tinen wa.

¹⁸ Yesu winen apan i ján à kwalalan inde mba, dōwan apasay lelibay aya sa nay ahay wa ata a jan anà Yesu nà: «Nê pærahak azar ite.» ¹⁹ Əna Yesu kè mbakak anan cæved sa zla maya tæ winen bay, æna a jan, a wa: «Zla agay, tækæren anan anà dō su doh anak ahay næ læbara sæ way sæ tæra apak ataya, aday ka gan ì zek wa anà Mbærom Ba Mæduwen næ kækæmaw ata awan.» ²⁰ Dōwan ata a zla way anahan, a dazlan sæ tæker anan læbara ataya pæ daliyugo sæ Dekapol, kawa ana Yesu sa gan fok, aday a gan masuwayan anà dō sæ slæne ataya fok.

Atə Zayrus tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Mata 9.18-26; Lukas 8.40-56

²¹ Natiya, Yesu a takasay bəlay, a nay pa day sə agay asa. Do ahay tə halay nga pə cakay anahan bayak a pa 'am sə bəlay.

²² Dowan inde, tə ngaman Zayrus, a zlak ayak à man a Yesu. Winen do məduwen awan, sə lavan nga anà mer su way ù doh sə wazay nà, winen. A dəzley ahay pə cakay anahan nà, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu. ²³ A gan may kə zalak, a wa: «Dəna uno inde, winen dəvac awan, i mac! Kem, hayak, daf apan alay anak ite, aday â mbar, â njahay zay.» ²⁴ Yesu a slabak, a pərahan azar.

Aday, Yesu winen apan i zla nà, do sə pərahan azar ahay tə ngədec anan pə cəved. ²⁵ Uwar a inde à man ata awan, dəvac a ite re. Ava kuro nga cew, mez winen apan i pəkan ahay à kutov wa hwiya. ²⁶ Kà gak dəce à alay sə doktor ahay wa nə bayak awan. Kə lizek anan zlile anahan fok, aday kə njadək apan zay bay re, dəvac anahan a ma nga sə zakay bugol.

²⁷⁻²⁸ Iyo, uwar ata kə slənek ləbara a Yesu. Anga nan, a nay ahay à wulen sə do ahay wa ta sə dəba anahan. A jalay nà: «Abay nâ njad sə laman alay anà zana anahan a cəna, ni mbar.» A laman à zana awan cəna, ²⁹ mez anahan sa taa pəkay ata a dəkac ma kərtek. A jəjam anan zek anahan nà, cəcaḅ cəcaḅ a san zle kə mbərak à dəce anahan wa.

³⁰ Yesu ite, a san zle, məgala kə nak ahay à winen wa. A mbəda zek à wulen sə do ahay inde, a cəce: «Waya sə lumo anà zana anaw?»

³¹ Njavar anahan ahay tə mbədaḅan apan, ta wa: «Kə canan zle, do ahay tinen apan ti ngədec iken. Kutok nà, ki cəce do sə lamak asa daw?»

³² Əna Yesu winen apan i ca ide tuwwe hwiya, anga a nan sə canan à dowan sa ga awan ata awan. ³³ Uwar ata a

canan à masuwayan ata sə təra ì zek anahan inde ata nà, a jəjar pi zek yibyeḅ anga zlawan. A nay, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a təkəren anan 'am ataya fok. ³⁴ Yesu a jan kutok, a wa: «Mazar uno, adaf nga anak pi nen ata kə mbərak iken! Həna dəvac anak inde sabay. Zla agay tə zay.»

³⁵ À alay a Yesu winen apan i ja 'am ata mba cəna, dō ahay ta nay àga Zayrus wa, winen dō sə lavan nga anà doh sə wazay ata awan, ta wa: «Zayrus, dəna anak nə kə ndəvac zek. Kê vawan nga anà Miter fan sabay.»

³⁶ Yesu kà gak anan nga anà 'am a tinen ata bay, a jan anà Zayrus: «Kê jəjar bay, daf upo nga lele cəna coy!»

³⁷ Kutok, Yesu a dazlan sa zla àga Zayrus asa. Əna kə mbakak anan cəved à dō ahay fok sə lagay anan bay, si anà Piyer, aday anà Yakuba tə mərak anahan Yuhana. ³⁸ Tə dəzle àga Zayrus nà, Yesu a sləne dō ahay tinen apan ti yam tuhhwa, ti zlah, dəcə inde. ³⁹ A zla ù doh, a ja: «Kê bəbilen awan bay. Ki yimen angamaw? Dəna a anan kə məcak bay. A njak ahan ca!»

⁴⁰ Man su dō ataya tə mbasay apan. Yesu a rəzlay atan uho fok, a mbəsak ù doh nà, bəbay ta may ana dəna ata awan, tə apan njavar anahan maakan ataya awan. Tə dəzle pə cakay ana dəna ata awan. ⁴¹ A bənan anan alay a dəna ata awan, a jan: «*Talita kumi!*» kawa sa ja nà: «Dənama, slabak!»

⁴² Kwayan'a, dəna ata a slabak, a dazlan sa bar. Aday dō ahay tə jəjar pi zek bayan awan. Ava ana dəna ata nà, kuro nga cew. ⁴³ Yesu a gafan atan 'am lele, a wa tâ saa jan à dōwan bay. A jan atan asa tē varan way sa pa à dəna ata awan.

6

Do sə Nazaratu ahay tə dəfak nga pə Yesu bay

Mata 13.53-58; Lukas 4.16-30

¹ Kagasl, Yesu a slabak à man ata wa, a zla ù kon anahan à Nazaratu asa. Njavar anahan ahay tə pərahan azar.

² Winen à man ata awan, luvon sa man uda awan a dözley ahay nà, Yesu a dazlan sə dəkay anan 'am a Mbərom ù doh sə wazay*.

Do ahay bayan awan inde, tə sləne 'am sə tətək way a anahan ata nə a gan atan masuwayan, aday ta wa: «A tətəkay way a anaya awanaw? A njad kəlire sə asan way† a anan kəkəməw? Aday, a ga masuwayan həna anan cara cara nə ta maw? ³ Na wa, winen nə do sə cəced dədom ba? May anahan Mariyama bidaw? Mərak anahan ahay inde, atə Yakuba, tatə Yoses, Yuda, Simon, aday məran dəna aya dükwen inde, tinen à wulen a mənuko awan ba?» Anga nan kutok, ta ngam sa daf nga pə Yesu bay.

⁴ Yesu a jan atan, a wa: «Do ahay ta gan nga anə 'am ana do maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon anahan awan, à mamasl su do anahan aya awan, aday ù doh anahan a nà, dowan a gan nga anə 'am anahan ahay itəbay.»

⁵ Natiya, Yesu kə njadak sa ga masuwayan à man ata kwa wura bay. Si a daf alay pu do sə dəvac azar aya ngal, a mbar atan. ⁶ A gan à winen awan wadan wadan, anga adaf nga a tinen inde pə Mbərom kwa mənjoek ibay.

Mer su way ana do maslan a kuro nga cew ataya awan

Mata 10.5-15; Lukas 9.1-6

* 6:2 Doh sə wazay sə Yahuda ahay, bina egliz bay. † 6:2 kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

Pə dəba a way ata wa nà, Yesu a zla pu kon sə daliyugo ata fok, a dakan anan way à do ahay. ⁷⁻⁸ À alay ata awan, a nan à Yesu sa slan anan do maslan anahan kuro nga cew ataya à wulen su doh aya inde. A halan atan nga, aday a varan atan mägala sa razl apasay lelibay aya awan.

A jan atan kutok, a wa: «Ni slan kwanay nə cew cew. Kâ saa gəben awan pə alay anga cəved bay, kwa way sa pa, kwa mbulo sə dala. Ki gəben nà, si sukol, ⁹ təkarak, aday zana dukwen kərtek.» ¹⁰ A jan atan asa, a wa: «Kak ki zlen à wulen su doh a nà, njihen nə àga dowan a sə təma uda kwanay ata awan. Ki njihen àga winen hus pə luvon a kwanay saa zla way a kwanay. ¹¹ Əna aday do sa man ataya tə təmahak kwanay bay ite nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kə bəzləmen morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa, anga aday t̄a san pi zek tinen tə ines aya awan.»

¹² Do maslan a Yesu ataya ta zla, tə wazan à do ahay, aday t̄a mbədahan lœn ì ines a tinen ahay. ¹³ Tə rəzlak setene ahay bayak awan, aday tə mbərak do sə dəvac ahay bayak awan ta sə mbədān atan amar pa nga.

*Amac ana Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay
Mata 14.1-12; Lukas 9.7-9*

¹⁴ Iyo, bahay a inde məduwen awan, tə ngaman Hiridus, a sləne ləbara ana Yesu, anga do ahay fok tinen apan ti taker ləbara a Yesu kwa aha fok.

Do ahay ngal ta ja, ta wa: «Yuhana, do sa gan baptisma anà do ahay ata, kà mak uho.» Tə dakan à Yesu nà, Yuhana. Anga nan, ta ja nə, a mba apan sa ga masuwayan ahay ata nà, na.

¹⁵ Do maza aya ite, ta wa: «Yesu nà, Eliya‡.»

‡ 6:15 Eliya nà, do maja'am a Mbərom kwakwa awan.

Aday dō hinen ahay dukwen ta wa: «Winen nà, dō maja'am a Mbərom hinen, kawa dō maja'am a Mbərom sə kwakwa ataya awan.»

¹⁶ Əna Hiridus a sləne 'am ataya fok nà, a ja, a wa: «Yuhana, nen sa gad panan nga ata nà, kè slabakak ahay à məke wa!»

¹⁷⁻¹⁸ Kwakwa ata nà, Hiridus a gəba anan Hirudiya, uwar ana wanbay anahan a inde, tə ngaman Filip. Anga nan, Yuhana a jan, a wa: «Ki jipen pə uwar tə mərak anak nə, lelibay. Way ata nà, ines!» Anga nan kutok, Hiridus a jan anà dō ahay tâ ban anan Yuhana. Ta ban anan, tə dəfak anan ayak ù doh sə dangay.

¹⁹ Natiya kutok, Hirudiya a nan idə à Yuhana, a gan may sə lize anan. Əna, kè njadak apan cəved a bay. ²⁰ Aday dukwen Hiridus a jəjaran anà Yuhana. A san zle, Yuhana a nà, winen dō lele awan, aday dīdem a pa 'am a Mbərom. Anga nan re, a gan nga lele. A ta pak sləmay pa 'am anahan awan nà, a wusen nga, əna hwiya a gan may sə sləne asa.

²¹ Pə luvon a inde kutok, Hirudiya a njad cəved sa ban anan Hiridus pə kwande. Azar uko sə bayak pə luvon sə wahay anan bahay Hiridus a ga. A da way sa pa, a ngaman anà dō sə zlile ahay pə daliyugo sa Galile, pi zek tu dō sə lavan nga anà suje ahay fok, pi zek tə bahay sə daliyugo ataya awan. ²² Kutok nà, dəna a Hirudiya inde, a zlak ayak, a gəravan atan. Agərav anahan ata lele, kà zlak anan à nga anà bahay Hiridus tu dō anahan ahay fok. Aday Hiridus a cəce pə dəna ata wa, a wa: «A nak nə maw? Way anak saa cəce fok ni varak anan.» ²³ Dərzalah a mbadan apan, a wa: «Ni varak anan way anak saa cəce ata fok, kwa i dəzle hus pa sə gəzla anan bahay uno ì zek wa cew dəp nà, ni varak anan.»

²⁴ Dəna dalay ata, a nay uho, a jan anà may anahan, a wa: «Mamay, nê cəce nə maw?»

May anahan a wa: «Cəce nà, tê gəđak ahay nga a Yuhana.»

²⁵ Cəna, dəna a dalay ata awan a may ahay pə cakay ana Hiridus, a jan, a wa: «U no ki gad anan nga anà Yuhana, aday vuro anan ahay həna à kwatama inde.»

²⁶ Way a mə cəce ata kà zlak anan à nga anà Hiridus sabay fok. Əna ba kə mbađak anan pa 'am ana dō anahan mə ngamay ataya coy. I varan anan bay nà, i ga zek sabay.

²⁷ Matanan, a slan suje kərtek, aday â gəđan anan ahay nga a Yuhana à kwatama inde. ²⁸ Suje ata a zla ù doh sə dangay, a gəđay nga pə Yuhana wa. A nən anan à kwatama inde, a varan anà dəna a Hirudiya. Winen ite a təma anan cəna, a varan anan anà may anahan. ²⁹ Njavar a Yuhana ahay tə sləne ləbara awan cəna, ta zla saa gəđay anan ahay məsinde a Yuhana, ta la anan.

*Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo dāra
Mata 14.13-21; Lukas 9.10-17; Yuhana 6.1-14*

³⁰ Aday, dō maslan a Yesu ataya ta may agay kutok. Tə halan nga pə cakay, tə dazlan sə təkəren anan way a tinen sa ga, aday sa jan anà dō ahay fok.

³¹ À alay ata nà, dō ahay tinen apan ti zlak ayak, tinen apan ti zla way a tinen bayak awan. Atə Yesu tu dō maslan anahan ahay ta njad cəvedf aday ti pa way bay. Anga nan kutok, Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay, hayak ikwen ahay taayak a kwanay awan, zluco à kibe à man a dōwan inde uda ibay ata awan. Ata, dī njad sa man uda mənəcək.» ³² Ta ján à kwalalan inde, aday ta zla kəcah pə dō ahay wa à kibe.

³³ Dō ahay bayak a tə canan atə Yesu tə njavar anahan ahay tinen apan ti zla way a tinen. Aday dūkwen ta san atan zle. Anga nan, dō ahay ta nay ahay à wulen su doh ahay wa cara cara, ta haw tə saray à man ana Yesu saa zla. Tə lahan atan à Yesu tə njavar anahan ahay re.

³⁴ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa cəna, a canan anà do ahay bayak awan. Do ataya ta gan ì zek wa, anga tinen kawa təman ahay, aday mənɲəna do sa gan atan nga. Anga nan, Yesu a dazlan sə dakan atan anan way ahay fok.

³⁵ Anga luvon winen apan i ga ata nà, njavar a Yesu ahay ta nay pə cakay anahan, ta wa: «Mənuke à man kibe inde, aday luvon winen apan i ga. ³⁶ Suwan, mbakan cəved anà do ahay tâ zla à wulen su doh ahay, pə culok ahay, aday ti i sukom way sa pa ahay.»

³⁷ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay a viren atan way sa pa awan.»

Njavar anahan ataya, ta jan, ta wa: «A nak ma saa sukumay ahay way sa pa tə dala sə *dinar*[§] səkat cew, anga aday mi varan atan acəkan daw?»

³⁸ Yesu a cəce patan wa asa, a wa: «Tapa sə pen inde pikwen həna nə jugumaw? Ənga, cen apan aday.»

Ta cay ahay apan, ta jan: «Inde nà, tapa sə pen ahay dara, tə kələf ahay cew.»

³⁹ Kagasl, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tâ njahay anan do ahay pə gujed məngədez a à man ata awan, njəbukbok cara cara. ⁴⁰ Tə njahay atan nà, njəbok cəna səkat səkat, aday njəbok cəna kwa kuro dara kwa kuro dara. ⁴¹ Yesu a gəba anan tapa sə pen a dara ataya tə kələf a cew ataya awan. A ca ide à mburom, a ngəran ayak anà Mbərom. A gəzla anan tapa sə pen ataya ì zek wa, a varan anà njavar anahan ahay, aday tē gəzlan anan anà do ahay. Kutok, Yesu a gəzla anan apan kələf a cew ataya awan, a varan atan apan. ⁴² Do ataya fok ta pak, tə rahak bah bah.

⁴³ Pə dəba a way ata wa coy nà, njavar anahan ahay tə halan nga anà tapa sə pen tə kələf a mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak kuro nga anahan a cew. ⁴⁴ Do sa pa way à man

§ 6:37 Dinar kərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

ata dukwen, tinen mə baslay a nà, mungol a dəkdek aday nà, mbulo d̄ara.

Yesu a bar pa nga sə a'am t̄ə saray

Mata 14.22-33; Yuhana 6.15-21

⁴⁵ Pə d̄əba anahan a wa c̄əna, Yesu a jan anà n̄javar anahan ahay t̄ə j̄án à kwalalan inde, aday t̄ə lahan pa 'am sa zla à Baytisada pa day sə uho. Winen awan, i i mb̄əsak anan d̄o ahay à d̄əba a tinen wa. ⁴⁶ Tə ḡəzla nga t̄ə d̄o ahay kutok, a zla way anahan à b̄əzlom saa ga amboh.

⁴⁷ Luvon a ga coy nà, Yesu winen taayak anahan à m̄əndak mba. N̄javar anahan ahay dukwen tinen t̄ə kwalalan a kwa à mamasl sə b̄əlay d̄əren coy. ⁴⁸ A canan atan ayak nà, tinen apan ti b̄al kwalalan n̄ə t̄ə ḡədan, anga tinen apan t̄ə zlangay nga uda ta mad̄. Way ata fok a t̄əra nà, luvon uda mba. Iđe a sa j̄əka i c̄əde nà, Yesu k̄ə d̄əzlek à man a tinen winen apan i zla t̄ə saray pa nga sə a'am. A ga kawa i saa ḡədan atan anan 'am.

⁴⁹ N̄javar anahan ahay t̄ə canan winen apan i zla t̄ə saray pa nga sə a'am ata c̄əna, t̄ə jalay nà, i ga n̄ə m̄ədahan. Anga nan kutok, ta zlah pi zek. ⁵⁰ Tə j̄əjar pi zek yib̄yeb̄ anga tinen a fok t̄ə canak anan.

Aya əna Yesu a canan atan c̄əna, a jan atan ayak 'am kwayan'a, a wa: «B̄ənen mbac lele, nen awan, k̄ə j̄əjiren bay.»

⁵¹ A j̄án à kwalalan inde p̄ə cakay a tinen awan c̄əna, mad̄ a mb̄əsak sa b̄al cite. À man ata wa kutok, ajalay nga a tinen a mb̄əda wuc̄əfed̄. Way ata a gan atan masuwayan ⁵² anga 'am sə masuwayan sə t̄əra t̄ə tapa sə pen ata a ja n̄ə maw nà, t̄ə s̄ənak anan bay re. Kurkwilen inde à sl̄əmay a tinen.

Yesu a mbar d̄o ahay à Ḡənesaret

Mata 14.34-36

⁵³ Tə takasay ahay pa day sə aḡay lele nà, ta zla ù kon sə Gənesaret. Ta ban anan kwalalan pa 'am sə bəlay. ⁵⁴ Tə dazay à kwalalan wa cəna, dō ahay tə sənək ayak Yesu kwayan'a ⁵⁵ Dō ahay tə sləne sa jəka Yesu winen à man tiya ata cəna, tə haway ahay tə day sə wulen su doh ahay wa fok. Tə dazlan sa ran ahay dō sə dəvac mə nahay aya pə lala ataya fok. ⁵⁶ Ta man anahan sa zla fok cəna, a ga nà, culok, kibe, kabay wulen su doh adəka, tə halan ahay dō sə dəvac ahay. Tinen a tavay atan pa man sə lumo ahay fok. Ta gan amboh â mbəsakan cəved anà dō dəvac ataya t̄t̄ laman alay kwa anà 'am sə zana anahan, aday t̄t̄ mbar ite. Dō sə laman ataya fok, tə mbərak acəkan.

7

Atətak way sə bije ahay

Mata 15.1-9

¹ Farisa aya inde, tinen tə azar sə miter sə Tawrita ana Musa ahay, ta nay ahay kwa à Urəsalima wa, tə halay nga pə cakay ana Yesu. ² Tə canan anà njavar a Yesu azar aya tinen apan ti pa way mən̄jəna sə banay alay kawa atətak way sə Farisa ahay. Ata pə tinen nà, njavar a Yesu ahay ta gak ines.

³ Anga aday nà, Yahuda ahay fok, mə zakan a anà Farisa ahay nà, tə dəfan apan anà atətak way sə bije a tinen ahay nə lele. Ta taa pa way aday mən̄jəna sə banay alay kawa atətak way sə bije a tinen bay. ⁴ Kwa, ta nay ahay nə à kwasuko wa dukwen, tə banay zek, aday ta sa pa way. Tə dəfan apan anà atətak way sə bije azar aya dukwen lele, kawa acakad̄ gəsa'am, kəlawə, aday tuwez ahay.

⁵ Anga nan kutok, Farisa ataya pi zek tə miter sə Tawrita ahay tə cəce pə Yesu wa, tə dazlan, ta wa: «Njavar anak ahay nà, tə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay bay

nə angamaw? Bina, ta pa daf mənjenja sə banay alay kawa atətak way sə bije ahay.»

⁶ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay aday nà, mbadəmbada aya awan. Ezaya kə vindek 'am a Mbərom didem a anga kwanay, Mbərom a wa:

“Do anaya tə həro nga nà, ta 'am dəkdek,
mivel a tinen aya nə dären ti nen.

⁷ Tinen apan ti dukwo gərmec ù vo nə kəriya awan.

Bina tinen apan ti tətakan anan anà dō ahay nà,
way sa nga a tinen ahay dəkdek.*”»

⁸ Yesu a jan atan asa: «Kwanay nà, kə mbiken 'am a Mbərom ma ja aya awan, anga sə pərahan azar anà 'am sə dō ahay. ⁹ Ambəsak 'am a Mbərom, aday sə mbədək pə anjahay sə bije ahay nà, a dak ikwen 'am bay. ¹⁰ Musa kà jak: “Dəfan apan anà bəbay anak tə may anak†” aday “Kuwaya dōwan a kà jak 'am lelibay a pə bəbay anahan kabay pə may anahan nà, sa vad anan.‡” ¹¹ Əna kwanay ki jen nà, kak dōwan a kà jak anan anà bəbay anahan kabay anà may anahan: “Way uno abay saa mak anan zek ata nà, winen *korban*, kawa sa ja nà, kə tərak anà Mbərom.” ¹² Ata i dəfan apan anà atə bəbay tə may sabay. ¹³ Matanan kutok, kə nəsen anan way a Mbərom ma ban awan, anga sə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay. Kwanay apan ki gen way maza aya cara cara kətanen re.»

*Way sa ga məsagar pu dō
Mata 15.10-20*

¹⁴ Yesu a ngaman ayak anà dō ahay maza awan, tã nay pə cakay anahan. A jan atan, a wa: «Pəken uno sləmay, kwanay a fok, sənen 'am a anan. ¹⁵ Way inde uho, i zla

* 7:7 Ca pə Esaaya 29.13. † 7:10 Ca pə Gurtaaki 20.12;
Tooktaaki Tawreeta 5.16. ‡ 7:10 Ca pə Gurtaaki 21.17;
Farillaaji Lewiŋko'en 20.9.

à kutov su dō saa ga apan mäsagar nà, ibay. Əna, sa ga mäsagar pu dō nà, way sa nay ù dō wa uho bugol adəka. [¹⁶ Kak sləmay inde pə dōwan sə sləne 'am nà, â pak sləmay.]»

¹⁷ Yesu a dazlan nà, a zla way anahan ù doh pə cakay sə dō ahay wa. Njavar anahan ahay tə cəce panan jəba sa 'am sə jike ataya awan. ¹⁸ Yesu a jan atan: «Kwanay dukwen, kə sənən fan bay daw? Way sa zlak ayak uho wa ù dō inde nà, i mba apan sa ga mäsagar pu dō bay. ¹⁹ Anga way sa pa i zlan à mivél inde bay, si à kutes inde. Pə dəba anahan a wa nà, i may ahay uho. Kwanay kə sənən bay re daw?»

Yesu a ja kətanən nà, aday tã san nə way sa pa ahay fok lele.

²⁰ A ja asa: «Way sa nay ahay ù dō wa uho nà, i ga apan mäsagar kutok. ²¹ Anga sa nay à mivél su dō wa kutok cəna, way kawa aga vuwar, akar, avad nga su dō, ²² aga mädigwed, aga ubor, aga huwan, agad mungwalay, aga way sə wurwer ana ayaw si zek lelibay awan, aga sərak, agədan azar ù dō, ahəran nga anà zek anahan, aga way sə mindel. ²³ Way ataya fok, ta nay fok nà, ù dō wa, aday ta ga mäsagar pu dō acəkan.»

*Uwar a inde winen Sirofiniki ahay a daf nga pə Yesu
Mata 15.21-28*

²⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a slabak way anahan à man ata a wa kutok, a zla à wulən su doh a inde, bəse tə Tirus§. A dəzle cəna, a njahay àga dōwan inde, aday a nan abay dōwan â san apan bay. Əna dō ahay tə sənək apan.

²⁵ Uwar a inde à man ata nà, dəna anahan inde, winen tə setene awan. A sləne ləbara a Yesu cəna, a nay pə cakay anahan. A dukwen gərmec ù vo. ²⁶ Uwar ata nà, winen Sirofiniki ahay, a ja 'am sə Gərek. A jan anà Yesu, â razl

§ 7:24 Tirus nà, winen pə daliyugo sə Sirofiniki ahay.

anan setene à dèna anahan ata wa, apasay a sè vawan nga ata awan.

²⁷ Aday Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Mbəsak anan gwaslay ahay tâ rah aday. Anga sè gəba anan way sa pa sè gwaslay ahay, sè varan anan anà kəla ahay nà, sumor a bay.»

²⁸ Uwar ata a mbəđahan apan, a wa: «Matanan, bahay uno. Əne kəla ahay đukwen ta pa way sa pa sè pəpas pə gwaslay ahay wa ata re asanaw!»

²⁹ Yesu a jan: «Anga 'am anak a anan, ki mba apan sa zla agay. Apasay sè vaway nga ata, kà nak ahay à dèna anak wa coy.»

³⁰ Uwar ata a zla agay, a dəzle cəna, a tan ayak à nga à dèna anahan mə nahay a pə biket. Apasay sè vaway nga ata kà nak à dèna ata wa acəkan.

Yesu a mbar anan đowan a inde mədəngazlak awan

³¹ Yesu a nay way anahan pə daliyugo sè Tirus wa. A zla tə daliyugo sè Sidon, a dəzle pə cakay sè bəlay sè Galile, pə daliyugo sè Dekapol.

³² À man ata kutok, đo ahay ta nan anan ahay đowan a inde mədəngazlak awan. Đowan ata nà, a sləne sləmay bay aday a ja 'am lelibay re. Ta gan amboh anà Yesu aday â đaf apan alay, â mbar anan ite.

³³ Yesu a ngaman ayak à wulen sè đo ahay wa. Ta zla tə Yesu dal nà, Yesu a đəfan alay à sləmay inde. Aday, a təfe məne pə alay, a laman anan à miresl anahan. ³⁴ A ca ide à mburom, a sakaf pi zek, a ja, a wa: «*Effata!*» kawa sa ja nà: «Təba zek!» ³⁵ Natiya cəna, sləmay anahan ahay tə təbək, miresl anahan đukwen kə pəsakak ite, a ja 'am lele kutok. ³⁶ Yesu a jan atan fok a tinen awan, tâ sa jan à đowan bay. Winen apan i taa gafan atan 'am dəp nà, tinen tə zəga anan sè təkər ləbara awan. ³⁷ Đo sè sləne ləbara ataya fok, a gan atan masuwayan, ta wa: «Way anahan sa

ga fok nà lele. Mədəngazlak ahay tə sləne sləmay, aday maandak ahay dukwen ta ja 'am kutok.»

8

Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo fudō
Mata 15.32-39

¹ À alay ata awan, dō ahay tə halay nga bayak a miza awan. Way sa pa dukwen inde patan ibay. Anga nan kutok, Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan, a wa:
² «Dō a anaya tu go ì zek wa, anga mənuko pə kərtek a luvon maakan həna, way sa pa ibay. ³ Kak na sak a mbəsak atan ti zla agay ta may awan nà, ti ga bəle pə cəved. Aday dukwen dō azar aya ta nay ahay kwa à man dəren aya wa.»

⁴ Njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Mənuko à kifə kutok nà, di saa njadəy ahay way sa pa awan awana, aday saa slan ù dō a anan fok anaw?»

⁵ Yesu a cəce patan wa, a wa: «Tapa sə pen inde pikwen nə jugumaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Cuwbe.»

⁶ Yesu a jan anà dō ahay, tē njahay à məndak, aday a gəba anan tapa sə pen a cuwbe ataya awan. A gan ayak suse anə Mbərom nà, a gəzla anan ì zek wa, aday a varan anan anə njavar anahan ahay, aday tē gəzlan anə dō ahay. Tə gəzla anan kutok. ⁷ Kələf cədəw aya inde patan mənjoek re. Yesu a ngəran ayak à Mbərom anga nan re. Aday a jan anə njavar anahan ahay tē gəzla anan kawa tapa sə pen ahay asa.

⁸⁻⁹ Dō a mə halay nga ataya fok, tinen ta ga mbulo fudō, ta pak, tə rahak. Tapa sə pen mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak cuwbe re.

Coy, Yesu a mbəsak anan dō ahay tə gəzla nga.

¹⁰ Cəna, Yesu a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay. Ta zla way a tinen ù kon sə Dalmanuta.

*Do ahay ta gan may Yesu â gan atan masuwayan
Mata 16.1-4*

¹¹ Farisa aya inde, ta nay sa vad awiwayay tatə Yesu. Tə cəce Yesu â ga masuwayan sə way sa nay ahay à mburom wa, anga a nan atan sa ban anan pə kwande.

¹² Yesu a sakaf, a ma anan apasay à zar kutov lele nà, a ja, a wa: «Do sə biten ahay tə pəlay masuwayan nà, angamaw? Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna, ti njad minje sə masuwayan sabay fok.»

¹³ Coy, a mbəsak anan Farisa ataya awan, a ma way anahan à kwalalan inde, sə takas bəlay pə day hinen asa.

*Wudəh sə Farisa ahay, aday mbala ana Hiridus ite
Mata 16.5-12*

¹⁴ Njavar a Yesu ahay tə mbədəkek anan nga sə gəba tapa sə pen à alay inde. Tapa sə pen inde patan à kwalalan inde nà, si kərtek coy. ¹⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Uffa ahak ikwen! Bənen nga a kwanay nə lele pə wudəh sə Farisa ahay wa, tə wudəh ana Hiridus.»

¹⁶ Əna tinen ta ja à wulen a tinen inde nà: «I ga nə a ja pə pen də gəbak à alay inde bay ata awan.»

¹⁷ Yesu a sənən atan anan kwayan'a, a jan atan, a wa: «Kə bayiken, na ja nə anga tapa sə pen inde pikwen ibay nà, angamaw? Kə sənən apan fan bay daw? Ki mben apan sə sləne 'am a anan bay kələdaw? Kurkwilen inde à sləmay a kwanay daw?

¹⁸ «Idə inde pikwen asənə, kə cinen anan à awan bay kələdaw? Sləmay inde pikwen asənə, kə slənen sləmay bay kələdaw?

«Aday, kə mbədəkek ikwen à nga wa daw? ¹⁹ À alay a nə gəzla tapa sə pen ahay dāra, anà do ahay tinen mbulo dāra nà, kə hilen anan nga a mə mbəsak a ata awan nə cəkarak jugumaw?»

Tə mbəđahan apan, ta wa: «Cəkarak kuro nga anahan awan cew.»

²⁰ «Aya, aday nə gəzlan tapa sə pen cuwbe à dō ahay mbulo fudo nà, kə hilen anan nga à mə mbəsak awan nə cəkarak jugumaw?»

Tə mbəđahan apan, ta wa: «Cuwbe!»

²¹ «Aya aday kə sənən həna bay nà, angama kutok anaw?»

Yesu a mbar anan dōwan a inde, winen hurof awan

²² Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle à Baytisada kutok. Do ahay tə gəbay ahay dōwan a inde, winen hurof awan. Ta gan amboh anà Yesu aday â laman alay ite.

²³ Yesu a bənay anan dōwan ata alay a wa, a zla anan kəcah à wulen su doh wa. A təfen mənə pə idə, a daf apan alay. A cəce panan, a wa: «Kə canan à way ahay zle daw?»

²⁴ Winen a mbəđahan apan, a wa: «Nen apan ni canan anà dō ahay tinen apan ti zla, əna tinen kawa dədazl si sé ahay.»

²⁵ Yesu a dəfan alay pə idə maza awan. Winen ite a zəzor way ahay lele, kə mbərak kutok, a canan idə zle coy.

²⁶ Yesu a jan, a wa: «Zla agay. Kâ ma tə wulen su doh sabay.»

Piyer a dakay anan nà, Yesu nə winen Almasihu

Mata 16.13-20; Lukas 9.18-21

²⁷ Pə dəba anahan a wa nà, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla ù kon maza awan, pə cakay sə Kaysariya Filipi. À alay a tinen pə cəved mba nà, Yesu a cəce patan wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen nà, nen nə wayaw?»

²⁸ Njavar anahan ataya tə mbəđahan apan, ta wa: «Do hinen ahay ta wa iken Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, dō maja'am a Mbərom. Do azar aya dukwen ta ja nà, iken dō kərtək à wulen su dō maja'am a Mbərom ahay.»

²⁹ Yesu a cæce patan wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen wayaw?»

Piyer a mbədahan apan, a wa: «Iken nà, Almasihu.»

³⁰ Yesu a gafan atan 'am, a wa: «Kâ saa dïken anan 'am a anan anà dōwan bay.»

Yesu a dākay anan amac anahan tə aslabakay anahan à mæke wa

Mata 16.21-28

³¹ Cəna, Yesu a dazlan sə dakan anan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bəlaray nen, Wan su 'Do nà, ni ga dæce bayak awan. Aday mæced sə Yahuda ahay, tə bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay, ti lar nen, aday dō ahay ti vad' nen. Aday dukwen, luvon maakan pə dəba anahan a wa cəna, ni slabakay way uno à mæke wa.» ³² A jan atan anan nà, i idə inde.

Piyer ite a ngaman, ta zla kəcah, a gafan 'am. ³³ Yesu a mbəda 'am pə njavar anahan ahay, a cak ayak patan. Cəna, a gafan 'am anà Piyer, a wa: «Zlak ayak pə cakay uno wa, iken Fakalaw. Anga ajalay nga anak ata nà, a nay ahay ù dō zənzen a wa, bina mbala a Mbərom ata bay.»

³⁴ Cəna, Yesu a ngaman ayak anà dō ahay, tə njavar anahan aya tæke, a jan atan: «Kak dōwan a a nan sə pəruho azar nà, â mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, â tavak dədom anahan mə zləngad awan, â pəruho azar. ³⁵ Anga kâ nak anan anà dōwan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen, aday anga ləbara uno mugom a anan ata nà, i tam anan sifa anahan adəka. ³⁶ Bina, dō kà sak a njad' anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, sa gan dədaffa nà, ma mba asa anaw? Ibay! ³⁷ Awan a inde aday dō zənzen i var sə bəmbad' anan sifa anahan nà, inde dāw?

³⁸ «Do sə biten ahay nà, mi nes aya awan, aday tə mbəđahak anan ləen anà Mbərom. Aya əna, kak đowan a kà gak waray sə đakay anan sləmay uno aday sə đakay anan 'am uno ahay nà, nen ni ga anan winen kəkəməw? À alay a aday na mak ahay tə mazlađ ana Bəbay uno Mbərom, aday tə maslay anahan cəncan aya ata nà, nen Wan su Do đukwen ni naa pəkan waray ì ide cite.»

9

¹ Yesu a ja asa, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə đidəm a həna: Đowan aya inde à man a anan, ti mac mənəjəna sə canan anà bahay a Mbərom bay. Si bahay a Mbərom i nay ti canan tə məgala awan aday.»

Zek a Yesu a mbəđa pə ide ana njavar anahan ahay

Mata 17.1-13; Lukas 9.28-36

² Pə dəba anahan a wa kutok, a ga luvon ahay mbərka nà, Yesu a gəba pə azar Piyer, Yakuba tə Yuhana, ta ján taayak à bəzlom a inde zəbor awan. À man ata kutok, zek anahan a mbəđahan atan pə ide. ³ Zana anahan a mbəđa kwedekkwedek, a dav herre kə zalak. Đowan saa mba apan pə daliyugo sə banay zana kətanən nà, ibay.

⁴ Njavar anahan a maakan ataya, tə canan anà atə Eliya tə Musa tə sləray, tinen apan ti ja 'am tatə Yesu.

⁵ Piyer a jan à Yesu, a wa: «Miter, mənuko à man a anan nə sumor awan. Mi ngaray jawjawa ahay maakan: kərtek awan anga Musa, kərtek a ite anga Eliya, aday mədakwidok a nà, anga iken awan.» ⁶ Anga zlawan sa gan atan ata awan, Piyer a san way anahan a sa ja ata bay.

⁷ Pə dəba anahan a wa nà, mugudongudon a dazay, a van atan nga sərdədek. Aday 'am a ndəray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Həna a anan nà, wan uno ləliwe uno awan. Slənen anan anan 'am anahan.»

⁸ 'Am ata a ndav cəna, njavar ataya tə canak anan à dōwan sabay. Si Yesu a kərtektəkke pə cakay a tinen coy.

⁹ Tinen apan ti dazay à bəzlom ata wa mba, Yesu a jan atan, a wa: «Way a kwanay sə canan ahay à bəzlom wa ata nà, kâ si jen anan à dōwan bay, hus pə luvon uno nen, Wan su 'Do, saa slabakay à məke wa ata awan.» ¹⁰ Njavar anahan ataya tə təmahak 'am ata awan, ta dər anan à mivəl inde, əna tə cəce pi zek ahay wa asa: «I slabakay à məke wa aday nà, 'am ata a nan sa ja nə maw?»

¹¹ Anga nan, tə cəce pə Yesu wa, ta wa: «Miter sə Tawrita ahay ta wa, Eliya i lahan anà Almasihu aday nà, angamaw?*

¹² A mbədahan atan apan, a wa: «Acəkan! Eliya i lahay, i ndakay anan way ahay fok. Aday dukwen Deftere a Mbərom a wa bəlaray, si Wan su 'Do i ga dəcə bayan awan, aday dō ahay ti kədəy anan nà, angamaw? ¹³ Nen apan ni jak ikwen: Eliya kà nak ahay, aday ta gak anan kawa a tinen sa gan may sa ga fok, kawa ana Deftere sa ja apan ata coy.»

*Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan
Mata 17.14-21; Lukas 9.37-43*

¹⁴ Yesu tə njavar anahan a maakan ataya tə dəzley ahay à man sə njavar anahan azar aya nà, tə canan anà dō ahay bayak a ma van atan nga cərlew. Njavar anahan ahay tinen apan ti vad awiyaway pi zek tə azar sə miter sə Tawrita ahay. ¹⁵ Do ahay tə canan anà Yesu nà, a gan atan masuwayan tə mindel. Tə haway ahay pə cakay anahan ahahaw sa naa jan 'am: «Iken inde zay dāw?»

¹⁶ Yesu a cəce pə njavar anahan ahay wa, a wa: «Kə vəden awiyaway tə tinen nə pa maw?»

* 9:11 À Tawrita inde nà, abay Almasihu i sa nay ahay nà, Eliya i lahay aday.

¹⁷ Do kərtek à wulen su dō ahay wa a mbədahan apan, a wa: «Na nak anak anan ahay ta wan uno. Məhərvov a vawan nga. A mba apan sa ja 'am tətibay, a ban panan 'am. ¹⁸ Məhərvov ata kà nak apan kwa aha dukwen, ata i ban anan à məndak bərav. Aday ata mumbof a rahan à 'am inde popo, i rac slan ngərəcəcəcəca, zek anahan a nà, a sərə anan sədəcəcə. Na gak anan kem anà njavar anak ahay, aday tə rəzlay a wa məhərvov ata awan, əna ta mbak apan bay.»

¹⁹ Coy Yesu a jan atan, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdaw? Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw? Hayak ikwen uno anan ahay wan a aday!»

²⁰ Ta nan anan ahay wan ata pə cakay anahan a kutok.

Coy, wan ata a canan à Yesu nà, məhərvov ata a ban anan, a bal anan zek a wan ata tə məgala, aday a slahay à məndak. I ja mawa tumbolombolo pə yugo, aday mumbof à 'am inde popo bayak awan.

²¹ Yesu a cəcə pə bəbay a wan ata wa, a wa: «Way a anan a dazlan sa gan nà, kwa siwaw?»

Dowan ata a mbədahan apan, a wa: «Kwa winen tə cədwə awan. ²² Saray bayak a məhərvov a anan i ban anan, ata i slahay anan ù uko inde, kabay à a'am inde, aday â mac. Əna na gak nə kem, nâ gak ì zek wa ite, kak ki mba apan nà, man umo zek ite.»

²³ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Ka ja, ka wa: “Kak ki mba apan” nà, angamaw? Pu dō sa daf nga pə Mbərom nà, way ahay fok ta ga zek asanaw?»

²⁴ Coy bəbay a wan ata a zlah pi zek, a wa: «Ni daf nga pə Mbərom, əna ni mba apan sə daf apan nga gem fan bay. Kem, mo zek ite.»

²⁵ Yesu a canan à dō ahay dukwen tinen apan ti zlak ayak à man a tinen bayak awan. Cəna, Yesu a ngəraz pə

apasay ata, a jan: «Iken apasay a sə dəngazl dō aday sa ban 'am pu dō wa a anan. Hayak à wan a anan wa! Kâ naa ma apan sa zla à winen inde kula sabay.»

²⁶ Natiya, apasay ata a zlah pi zek, a bal anan wan ata kəzlek kəzlek tə məgala, a nan ahay i zek wa bok. Wan ata nà, kawa ma mac a coy. Do ahay bayak a tə bayak nə, winen kə məcak. ²⁷ Əna Yesu a bənan alay, a slabak anan. Wan ata a tavay jek.

²⁸ Natiya, Yesu a may ahay agay nà, njavar anahan ahay tə cəce panan taayak a tinen awan, ta wa: «Manay ma mba apan sə rəzlay anan wa məhərvov ata bay nà, angama kərtek anaw?»

²⁹ Yesu a mbəfahan atan apan, a wa: «Məgala hinen saa razl jəba sə məhərvov a anan nà, si sa ga nə amboh aday.»

Yesu a dəkay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məkə wa asa

Mata 17.22-23; Lukas 9.43-45

³⁰ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok, atə Yesu tə njavar anahan ahay tə mbəsak Kaysariya Filipi, ti takas daliyugo sə Galile. A nan à Yesu nà, dōwan â san anan winen à man ata bay, ³¹ anga a nan sə təkəren atan anan 'am a anan.

A jan atan kutok, a wa: «Nen Wan su Do nà, ti varan nen à alay inde anà dō sə daliyugo ahay, aday dō ataya ti vad nen à məkə. Pə dəba anahan a wa, ni i slabakay ahay à məkə wa pə luvon maakan awan.»

³² Əna njavar anahan ataya tə sənək nga sa 'am anahan a sa jan atan ata bay, aday dükwen zlawan a gan atan sə cəce panan 'am anahan ata re.

Wayə sə zalay dō hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Mata 18.1-5; Lukas 9.46-48

³³ Natiya awan, atə Yesu tə njavar anahan ataya tə dəzle à Kafarnahum kutok. Ta zla ù doh a Yesu sə njahay uda

ata nà, Yesu a cæce patan wa kutok, a wa: «Kə vøden ahay awiyaway sa 'am sa ma à cøved wa anaw?»

³⁴ Dəkdek njavar anahan ataya tə mbəfahak anan apan bay. Anga abay pə cøved wa ata nà, tə vødak ayak apan awiyaway nə pa 'am sa jəka, à wulen a tinen wa nà, waya məduwen a sə zalay dō anaw?

³⁵ Coy Yesu awan a njahay, aday a ngaman ayak anà njavar anahan a kuro nga cew ataya pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «A nan à dōwan a sə təra dō mama'am a nà, â təra anan nga anahan nà, dō mədakwidok awan, â gan mer su way à dō ahay fok.»

³⁶ A ngaman ayak anà wan cəðew awan, a tavay anan à mamasl pa 'am a tinen, a ban anan həmbok. A jan anà njavar anahan ataya kutok, a wa: ³⁷ «Kuwaya kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dōwan ata a təma nə nen awan. Aday dōwan a kə təmahak nen ite nà, a təma nà, nen a taayak sabay. A təma nə Mbərom, dō sə slənay ahay nen ata re.»

Do sa nak uko idə bay nà, winen dō a mənuko

Lukas 9.49-50

³⁸ Yuhana a jan anà Yesu kutok, a wa: «Miter, ma tak anan à nga anà dōwan a inde winen apan i razl apasay lelibay aya à dō ahay wa tə sləmay anak. Əna mə gafak anan 'am, anga winen dō a mənuko bay.»

³⁹ Cəna, Yesu a mbəfahan apan, a wa: «Kê gifen anan 'am bay. Anga kuwaya kà gak masuwayan sə way tə sləmay uno nà, pə dəba i mba apan sa ja upo 'am lelibay a kwayan'a bay. ⁴⁰ Dō aday a nak uko idə bay ata nə, winen nə dō a mənuko asanaw! ⁴¹ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kuwaya kə varak ikwen a'am sa sa mənjoek anga kwanay dō ana Almasihu ahay nà, i təma magwagway anahan tə didem awan.»

Way sə fakay dō ahay ì ines inde

Mata 18.6-9; Lukas 17.1-2

⁴² Natiya, Yesu a ja asa, a wa: «Kak dō kà vak atan saray pə cəved anà dō cədew anaya sa daf upo nga ata nà, suwan pə winen tê banan van à dungo, aday tê larak anan ayak à bəlay inde. ⁴³ Kak alay anak i sapat iken ì ines inde nà, gad anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom iken ma gad alay awan, tə winen aday ki i zla à məkə sə mərda inde, man aday uko a mbacay itəbay ata tə alay aya cew nà, na. [⁴⁴ À man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.] ⁴⁵ Kabay, kak saray anak i sapat iken ì ines inde nà, gad anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tə saray anak slangalan a, tə winen aday ki i zla à məkə sə mərda inde saray anak ahay səndaḅ cew nà, na. [⁴⁶ À man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.] ⁴⁷ Matanan re, kak idé anak i sapat iken sa ga ines nà, ndaha anan. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tə idé anak a kərtek mbiyan'a, ta sa zla à məkə sə mərda inde, tə idé anak aya cew maya nà, na. ⁴⁸ À man ata nà, mətunay ahay ta mac bay, uko dukwen a mbacay bay.

⁴⁹ «Tə dīdem a nà, azanan nə kuwaya i təra lele, kawa sluwed ma ga zətene awan, anga dəcə i guce ines a tinen ahay, kawa uko sə guce ruhom pə rəslom wa. ⁵⁰ Zətene awan aday nà, way lele awan, əna kak zətene awan a vad sabay kəma, ki ma anan apan avad anahan a nə ta maw? Bugol bay, təren adəka nà, dō ma ga zətene ma vad aya awan. Kwanay a fok, njihen zay tə kuwaya.»

10

Atətak way pa 'am sa razl uwar

Mata 19.1-12; Lukas 16.18

¹ A mbəsak Kafarnahum kutok, a slabak, a zla way anahan tə daliyugo sə Yahudiya. A takas zlınder sə Urdon. À man ata awan, do ahay tə halan nga pə cakay asa, aday Yesu a tətakan atan anan way kawa anahan sa taa ga ata awan.

² Azar sə Farisa ahay ta nay ahay pə cakay anahan. Tə cəce panan way, anga a nan atan abay sa ban anan pə kwande. Ta wa: «Tawrita kə varak anan cəved anà mungol sa razl anan uwar anahan daw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Musa a jak ikwen nà, kəkəməw?»

⁴ Tinen tə mbədahan apan, ta wa: «Musa a ja nà, ki vinde dərəwel à alay inde anà uwar aday sa razl anan.»

⁵ Yesu a jan atan asa, a wa: «Anga akuray nga a kwanay a kə zalak, Musa a saa varak ikwen cəved sə vinde dərəwel nà, na. ⁶ Cəkəbay, à dəlen anahan a inde dukwen nà, matanan bay. “Mbəróm a ndakay do nà, mungol tə uwar.

⁷ Anga nan, do mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədək pə cakay ana uwar anahan. ⁸ Cew maya a tinen a ti təra nà, zek kərtektəkke coy.*” Ti naa təra kula inde zek cew sabay. Ti təra zek kərtek sə coy.

⁹ Anga nan kutok, way a Mbəróm sə japay anan ata nà, dowan â sa gəzla anan kula bay.»

¹⁰ Ta zla ù doh tə njavar anahan ahay nà, tə cəce panan 'am ata taayak maza asa. ¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kak dowan kə rəzlak anan uwar anahan, aday kə gəbak uda uwar hinen, dowan ata kà gak mədigwed pə uwar a mama'am ata awan. ¹² Matana awan, kak uwar kə mbakak anan mbaz anahan, aday do hinen kə gəbak anan ite nà, uwar ata kà gak mədigwed cite re.»

Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay

Mata 19.13-15; Lukas 18.15-17

* 10:8 Ca pə Laataanooji 1.27, 2.24.

¹³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, dō ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədwə aya anà Yesu, anga aday â daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan dō ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sə gafan 'am anà dō ataya awan. ¹⁴ Yesu a canan cəna, a ga mivel pə njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kâ gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek a adəka nà, anà dō sa ga minje tə tinen anaya ata awan. ¹⁵ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kuwaya kə təmahak Mbərom bahay anahan kawa wan cədwə bay nà, Mbərom i ga apan bahay kula itəbay.»

¹⁶ Coy, a ra atan, a ban atan pi zek həmbok, a dəfan atan alay pa nga, a gan atan amboh.

Do zlile awan

Mata 19.16-30; Lukas 18.18-30

¹⁷ Yesu a ban cəved anahan sa zla way anahan. Dowan inde a haway apan ahahaw. A dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a cəce panan: «Miter lele a anan, ni ga nə ma aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁸ Yesu a mbədahan apan: «Ka wa nen lele a nà, angamaw? Dowan inde lele ibay, si Mbərom a kərtek.

¹⁹ Ka san nga sa 'am a Mbərom mə baslay aya zle asanaw? Kâ vad nga su dō bay, kâ ga mədigwed bay, kâ ga akar bay, kâ gad mungwalay pu dō bay, kâ ran mindel ù dō bay, dəfan apan anà atə bəbay anak tə may anak.†»

²⁰ Dowan a zlile ata a wa: «Miter, 'am ataya fok nà, nə bənak atan lele, kwa à alay a nen cədwə a mba.»

²¹ Yesu a zəzor anan lele, a pəlay anan cəvedəbay. A jan, a wa: «Wita nà, a mbakak way kərtektəkke. Zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday varan anan dala

† 10:19 Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20.

awan anà dō mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²² A sləne 'am ataya cəna a tacay pə idē sərət, a cəban, a zla way anahan, anga winen zlile awan.

²³ Yesu a ca pə dō ahay tē idē tuwwe, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Wuna! Ma dan 'am awan anà dō zlile awan sa zla à bahay a Mbərom inde.»

²⁴ 'Am ata nà, a gan anà njavar a Yesu ahay wadan wadan. Əna Yesu a jan atan asa, a wa: «Dəna uno ahay, ma da 'am a sa zla à bahay a Mbərom inde! ²⁵ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tē məkə sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, dō sə zlile sa zla à bahay a Mbərom inde ata awan.»

²⁶ A gan atan masuwayan bayak a asa, tē cəce pi zek ahay wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

²⁷ Yesu a zəzor atan asa, a wa: «Pu dō zənzen a nà, i ga zek kula bay, əna pə Mbərom nə a ga zek ca. Anga pə Mbərom nà, way ahay fok a ga zek.»

²⁸ Piyer a dazlan sa jan kutok, a wa: «Manay həna nà, mē mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar bidaw?»

²⁹ Yesu a jan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna: Kuwaya kē mbakak doh anahan, kabay mərak anahan ahay, kabay may anahan, kabay bəbay anahan, kabay gwaslay anahan ahay, kabay guvo anahan ahay, anga nen aday anga ləbara uno a mugom a nà, ³⁰ i i njad anan uda saray səkat həna à anjahay anahan pə daliyugo a anan inde: doh ahay, mərak ahay, may ahay, gwaslay ahay, guvo ahay à yime inde, pi zek tē ajugwar 'am sə daliyugo a təkə fok. Aday pə uho saa nay ata dukwen, i njad sifa sa ndav bay ata awan. ³¹ Anga aday kutok nà, dō sa lah pa 'am həna ataya bayak a ti i tēra dō mē dədəba aya

cite asa. Aday dō sə dəba ahay bayan a, azanan ti i tēra dō ma lah aya ite.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Mata 20.17-19; Lukas 18.31-34

³² Atə Yesu tə njavar anahan ahay, tinen pə cəved ti zla à Urəsalima. Yesu, winen a nà, pa 'am, dō azar a nə pə dəba. Njavar anahan ahay tinen apan ti jəjar, aday zlawan a gan à man su dō sə pərahan atan azar ataya re.

Natiya, Yesu a ngaman à njavar a kuro nga anahan a cew ataya taayak, a jan atan way saa tēra apan ata awan.

³³ A wa: «Sənen anan həna, mənuko apan dī zla à Urəsalima. À man ata awan, ti varan nen, Wan su Dō, à alay inde anà bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, aday anà miter sə Tawrita ahay. Ti go sariya aday sa vad nen, ti varan nen à alay inde anà dō sə pəra ahay. ³⁴ Tinen ite ti mbasay upo, ti cəre upo məne, ti ndabəy nen, ti vad nen kutok. Pə dəba a wa nà, ni i slabakay ahay à məkə wa pə luvon maakan anahan awan.»

Atə Yakuba tə Yuhana tə cəce way pə Yesu wa

Mata 20.20-28

³⁵ A njahay pə dəba wa mənjoek nà, atə Yakuba tə Yuhana, wan ana Zebede ahay, tə hədəken ayak pə cakay ana Yesu. Ta jan, ta wa: «Miter, way inde a nan umo mi cəce aday ki gan umo anan.»

³⁶ Yesu a cəce patan wa: «A nak ikwen na ga anga kwanay həna nə maw?»

³⁷ Tə mbəfahan apan: «Ka sak a njahay à man sə bahay anak inde azanan nà, a nan umo nə, daf manay, dō kərtek a à alay puway anak inde, dō hinen dukwen à alay gula anak inde ite.»

³⁸ Yesu a jan atan: «Kə sənen way a kwanay a sə cəce ata bay jiya awan. Ki mben apan sa sa məndolor sə dəcə uno

sa saa sa daw? Ki tēmihen sa ga baptisma kawa anuno saa ga ata daw?»

³⁹ Tə mbəđahan apan, ta wa: «Ha, mi mba apan!»

Yesu a wa: «Tə đidem awan, ki i sen məndolor sə đəce kawa anuno saa sa, ki i gen baptisma kawa anuno saa ga.

⁴⁰ Əna anjahay à alay puway uno, kabay à alay gula uno nà, nen saa var apan cəved a bay. Man ataya mə lavay zek aya nà, anà do a Mbərom sə walay atan saa njahay apan ataya awan.»

⁴¹ Njavar a Yesu a azar ataya kuro tə sləne ləbara ana atə Yakuba tə Yuhana cəna, ta ma nga sa ga patan mivəl.

⁴² Anga nan, Yesu a ngaman atan ayak fok pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «Kə sənən zle, do ahay ta ca pa nga a tinen kawa bahay sə daliyugo ahay ata nà, tinen ti ga bahay pə do ahay nə tə məgala. Do sə lavan nga anà do ahay đukwen, tinen ta ka anan nə məgala a tinen ahay.

⁴³ Cəkəbay, à wulen a kwanay nà, way ataya tē təra itəbay. Adəka bay, a nan anà dowan a sə təra do məduwen a cəna, à gan mer su way anà do azar aya awan. ⁴⁴ Aday, kak do a kwanay a kərtek a a nan sə təra do mama'am a cəna, à təra bile sə do ahay fok. ⁴⁵ Anga nen Wan su Do na nay ahay nà, aday do ahay tū go mer su way bay, əna na nay ahay aday sa gan mer su way anà do ahay adəka, ni var anan sifa uno saa bəmbaday anan ahay man sə do ahay à amac wa.»

Yesu a mbar anan hurof a inde tə ngaman Bartime

Mata 20.29-34; Lukas 18.35-43

⁴⁶ Pə dəba anahan a wa, Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle à Yeriko nà, ta zla à wulen su doh ata wa tu do ahay bayak tə pərahak atan azar. Tinen apan ti zla kutok, dowan inde hurof awan, winen mə njahay a sə dubok way pə cakay cəved. Dowan ata nà, tə ngaman Bartime, wan a Time. ⁴⁷ A sləne Yesu sə Nazaratu winen apan i zla ta man

ata cəna, a dazlan sa zlah, a wa: «Yesu, wan ana Dawuda, amboh! Nâ gak ì zek wa ite!»

⁴⁸ Do ahay bayak a tə gafan 'am, ta jan nà: «Tacay 'am! Njahay tete.»

Əna dōwan ata a ngam sə təma 'am a tinen ata bay jiya awan. A ma nga sə zakay anan sa zlah tə məgalak adəka, a wa: «Wan ana Dawuda, amboh! Nâ gak ì zek wa ite!»

⁴⁹ Yesu a sləne cəna, a tavay jek, a jan anà njavar anahan ahay nà: «Ənga, ngimen anan ayak â nay à man uno awan.»

Tə ngamàn à dōwan ata kutok, ta jan: «Slabak! Kê jəjar bay. Ban mivel. Winen apan i ngamak adəka!»

⁵⁰ Dōwan ata a slabak hərom, gem larak ayak gwedere anahan pi zek wa, a nay pə cakay a Yesu kutok.

⁵¹ Coy Yesu a cəce panan, a wa: «A nak nâ gak nə maw?»

Dōwan a huruf ata a mbəďahan apan kutok, a wa: «Amboh, Miter. Ni gan may nà, təbo anan ide uno ite.»

⁵² Yesu a jan: «Ki mba apan sa zla way anak. Anga kə đəfak upo nga, kə mbərak.»

Cəna ide anahan a təba ngurret, a canan ide zle lele. A pərahan azar anà Yesu, aday ta zla pi zek jiya awan.

11

Yesu a zla à Urəsalima

Mata 21.1-11; Lukas 19.28-40; Yuhana 12.12-19

¹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tə dazle bəse tə Urəsalima, defefe tə wulen su doh sə Baytifaji tə Baytiniya, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nà, a slan njavar anahan ahay cew, ² ta sa jan atan, a wa: «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Kə dazlen à man ata nà, ki ten anan à nga anà wan sə zungo a inde ma ban awan, aday dōwan kə jənak apan kula bay re. Natiya, pəsiken anan ahay, aday hayak ikwen anan ahay. ³ Kak dōwan kə cəcihek pikwen wa, kà jak ikwen: “Ki i gen anan

maw?” nà, mbədfihen anan apan nə: “Bahay a gan may. I may anan ahay həniniye.”»

⁴ Ta zla kutok. Tə dəzle cəna, tə njadək anan ayak wan sə zungo ata ma ban a pə gərved sə məsudoh a inde. Tə dazlan sə pəsək anan cəna, ⁵ do mə tavay aya inde à man ata tə cəce pə njavar a Yesu ataya wa: «Kə pəsiken anan wan sə zungo a nà, ki gen anan maw?»

⁶ Njavar a ataya tə mbədfahan atan apan kawa ana Yesu sə təkəren atan ata awan. Tə dazlan sə mbəsək atan kutok. ⁷ Ta nan anan ahay zungo ata anà Yesu kutok, tə wadaf apan zana a tinen ahay. Yesu a njahay apan. ⁸ Yesu winen apan i zla nà, do ahay tə bəbot zana a tinen ahay pə cəved ite, aday do a azar aya tə ngərway ahay alay si sé ahay à guvo wa, tə bəbot cite.* ⁹ Do sə lahan pa 'am anà Yesu ataya, tatə do sə dəba ahay fok ta zlah, ta wa: «Həren anan nga anà Mbərom! Mbərom à dəf alay sə mazlaḅ anahan pu do saa nay tə sləmay anahan ata awan. ¹⁰ Mbərom à dəf alay sə mazlaḅ anahan pə bahay ana Dawuda, bije ana mənuko, bahay anahan saa nay ata awan. Həren anan nga anà Mbərom à bagəbaga mburom!»

¹¹ Coy, aday Yesu a dəzle à Urəsalima kutok, a zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. A ca ide tuwwe pə way ahay fok nà, a zla way anahan à Baytiniya tə njavar anahan a kuro nga cew ataya, anga suko kà gak kə zalak.

Yesu a taḥasl anan buway a inde

Mata 21.18-19

¹² Sidew a kutok, tinen apan ti nay ahay à Baytiniya wa nà, may a han pə Yesu. ¹³ A canan ayak à buway pa 'am a tinen dərən mba nà, a ga apan dukwen wan i ga inde, anga winen tə daslam a lele. A hədəken ayak pə cakay lele, a zlan ayak ù vo nà, a njad apan nə daslam a dəkdek, anga

* ^{11:8} Andakay anan cəved matanan anga sə təma mbəlok mə zakay a kawa bahay.

aday dukwen alay sə wahay wan ana buway bay. ¹⁴ Yesu a jan 'am anà buway kawa anà dō, a wa: «Dowan â saa tukom wan anak kula sabay!» Njavar anahan ahay dukwen tē slēnek 'am ata awan.

Yesu a razl dō sa ga masa ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom wa

Mata 21.12-17; Lukas 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹⁵ Tē dāzle à Urəsalima maza nà, Yesu a zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. À man ata nà, dō sə sukom anan way tē way ahay inde, pi zek tē dō sə sukom way ahay fok. Cəna, a ma nga sə bəlay atan ahay uho. A fakay anan tabal su dō sə bəmbad dala ahay, pi zek ta man sə njahay su dō sə sukom anan way tē kurkudok ahay fok re. ¹⁶ A gafan 'am anà dō ahay sə takasay anan gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom tē way a pə nga. ¹⁷ Aday a tətakan atan anan way ta sa jan atan, a wa: «Mə vinde a à Deftere a Mbərom inde bidaw: “Ti ngaman anà doh sə mazlaḅ uno nà, doh sa ga amboh su dō su kon ahay kəzlek.†” Aday kwanay kə təren anan həna, lar su dō sə ngəzar dō ahay a nə kəkəməw?‡»

¹⁸ Bahay sə gədan dongo anà way ahay anga Mbərom, tē miter sə Tawrita ahay, tē sləne 'am ata cəna, ta ma nga sə pəlay wurwer sa vad anan wa Yesu. Tē jəjaran à man su dō awan, anga azar su dō a nà, atətak way a Yesu a zlan atan nga.

¹⁹ Luvon a ga cəna, atə Yesu tē njavar anahan ahay ta zla way a tinen à Urəsalima wa.

Buway mə kuray awan - adaf nga pə Yesu ta sə aga amboh

Mata 21.20-22

²⁰ Sə duwdew, atə Yesu tinen apan ti zla way a tinen, tē canan anà buway ata, kə kurak sokokkwa tē sləlay a

† 11:17 Ca pə Esaaya 56.7. ‡ 11:17 Ca pə Yeremiya 7.11.

tåke. ²¹ A man ahay à nga inde anà Piyer, a jan anà Yesu: «Miter, ca pə buway a anan, iken sə tahasl anan ata, kə kurak sokok fok.»

²² Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Sənen a kutok, dāfen nga pə Mbərom. ²³ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do kà sak a jan à bəzlom a anan: “Slabak à man a anan wa, zla à bəlay inde” nà, aday kə jəjarak bay, kə gudicek bay, kə dāfak apan nga cəna, i tərən kawa anahan sa daf apan nga ata acəkan. ²⁴ Anga nan, nen apan ni jak ikwen, kə cəcihen way à amboh a kwanay inde nà, dāfen apan nga. Ki njīden anan coy, aday i tərak ikwen acəkan. ²⁵ Kak kə tiven sa ga amboh coy, aday way kə mak ikwen ahay à nga inde, way inde a cəbak ikwen pu dō nà, pəsen anan anan, anga aday Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom ata à pəsak ikwen anan ines a kwanay ahay re. [²⁶ Əna aday, kak kə pəsen anan anan ines a mərak a kwanay ahay bay nà, Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom dūkwen i pəsek ikwen anan ines ahay bay ite re.]»

Sə varan məgala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Mata 21.23-27; Lukas 20.1-8

²⁷ Ta may ahay à Urəsalima kutok. Yesu a zla sa bar ù doh sə mazlab a Mbərom nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə məcəd sə Yahuda ahay tə hədəken ayak pə cakay anà Yesu. ²⁸ Tə cəce panan: «Ka ga way anak a anan ataya nə tə məgala ana wayaw? Sə varak cəved sa ga kətanən nà, waya kərtek anaw?»

²⁹ Yesu a mbədahan atan apan: «Nen dūkwen ni cəce pikwen wa way kərtek. Kə mbədīhen uno apan aday. Ata nen ni jak ikwen ite, na ga way a anaya tə məgala a wayaw nà, na. ³⁰ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà dō ahay nə wayaw? Mbərom dāw, kabay dō zənzen a dāw? Mbədīhen uno ahay apan.»

³¹ Tinen ite, tə mbəda 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nà, kəkəməw? Kak da sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kə sənən apan zle cukutok nà, kə dəfen apan nga bay nə angamaw?” ³² Aday kak da sak a jəka, dō zənzen a sə slənay anan ahay nà, ata guko ngatay!» Tə jəjar ta man su dō awan, anga dō ahay fok ta ca pə Yuhana nà, kawa dō maja'am a Mbərom acəkan. ³³ Anga nan kutok, tə mbədəhan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay!»

Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen dukwen ni dakak ikwen anan dōwan a sə vuro məgala sa ga mer su way anaya bay re.»

12

Jike pu dō sa ga mer à guvo ahay

Mata 21.33-46; Lukas 20.9-19

¹ Yesu a dazlan sa jan 'am tə jike anà dō ahay, a wa: «Dowan a inde a jule təroz à guvo. A ga apan jal, a daf uda kudom məduwen a sa zlab uda wan si sé. A dezl uda lagad zəbor awan anga dō sa ba anan guvo ata awan. A mbakan anan guvo à alay inde anà dō si mer su way ahay, a zla way anahan à man dəren awan.

² «Alay a a sla kutok, dō ahay tinen apan ti ban təroz nà, bahay sə guvo a slənay ahay dō saa təmahan anan ayak mbala anahan. ³ Dō sə guvo ahay tə canan anà dō maslan ata cəna, ta ban anan, ta ndazl anan ledədfde. Tə mbəsak anan, a zla agay alay kəray awan. ⁴ Bahay sə guvo a slənay ahay dō maslan maza awan. Ta ban anan, ta gan mbəlak pa nga, tə walay panan agənah pəleslesle. ⁵ Bahay sə guvo a slənay njavar maza asa re. A saa dəzle pə winen kutok nà, ta vad anan bəskol. Matanan, bahay sə guvo kə slənək dō ahay nə bayək awan. Ta ndazl anan dō hinen ahay, aday ta vad atan azar aya nà, na.

⁶ «A mbakan anà bahay sə guvo nà, wan si zek anahan awan kərtektəkke, aday wan ata dukwen ləliwe anahan awan. A slənay anan pə cakay su dō si mer su way anahan ahay à guvo anahan ata awan. A jalay nà: “Anga wan si zek uno dəgerger nà, ti dəfan apan ite.”

⁷ «Cəkəbay dō sa ga mer ahay ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am sə guvo a adəka nə winen awan. Bənuke anan, vədūko anan. Ata guvo a anan i təra a mənuko.” ⁸ Ta ban anan, ta vad anan acəkan. Tə laray anan məsinde awan à guvo wa əgem.»

⁹ Yesu a cəce: «Bahay sə guvo ata nà, i ga nə maw? Tə dīdem a nə, i may ahay agay, i lize anan dō sa ga mer à guvo anahan ataya fok. Aday i varan anan guvo ata anà dō maza aya awan. ¹⁰ Kəmaya! Kə jingen 'am ana Deftere a Mbərom a anan itəbay kələdaw? Deftere a wa:

“Kon mbala ana dō sa dēzl way ahay sa lar anan ata nà, sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen.

¹¹ Sa ga way ata dukwen, zek ana Mbərom Fetek awan.

Way ata a gak uko masuwayan pə idē.*”»

¹² Dō sə njahan pa 'am wa anà Yahuda ahay tə sləne 'am ataya, tə pəlay cəved saa ban anan, anga ta san zle Yesu a ja jike sa 'am ata nà, pə tinen. Əna tə jəjaran anà dō ahay. Anga nan re, tə mbəsak anan Yesu, ta zla way a tinen.

Jangal anà bahay sə Ruma

Mata 22.15-22; Lukas 20.20-26

¹³ Ta slan dō ahay à wulen sə Farisa ahay wa, tu dō ana Hiridus ahay, aday ta saa ban anan Yesu à balay sa 'am anahan aya awan. ¹⁴ Ta jan, ta wa: «Miter, ma san zle, iken nə dō dīdem awan. Kə jəjaran anà 'am sə dō ahay bay, kə zəzor way sə wuted idē itəbay re. Kə dakay anan cəved a Mbərom dukwen tə dīdem awan kawa anahan sa

* ^{12:11} Ca pə Jabuura 118.22-23.

ja. Həna nà, dakan umo anan. Cəved inde sə varan jangal anà bahay sə Ruma dāw? Bəzi mē varan bay dāw?»

¹⁵ Yesu a san pə mbəđəmbəda a tinen a zle. A jan atan: «Ki ngen upo balay angamaw? Viren uno ahay karanga, na ca apan aday.»

¹⁶ Tə varan ahay karanga awan.

A cəce patan wa: «Pə karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mə vinde apan nà, sləmay a wayaw?»

Tə mbəđahan apan, ta wa: «Wita nà, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

¹⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anà bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anà Mbərom a ite.»

Anahan sə mbəda apan kətanən ata, a gan atan ma-suwayan.

Aslabakay à məke wa

Mata 22.23-33; Lukas 20.27-40

¹⁸ Azar su dō aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cəce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa dō kə məcak nə i slabakay ahay sabay. Tə cəce 'am a anan pə Yesu wa, ta wa: ¹⁹ «Miter, Musa kə vindek umo, a wa: “Do kə məcak aday kə mbəsakak uwar mənəjəna wan nà, mərak a məsinde â gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan məgije anà dōwan a ma mac ata awan.†”

²⁰ Matanan, dōwan aya inde cūwbe, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənəjəna sa njad panan wan. ²¹ Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan. Winen ite a mac mənəjəna wan re. Do mə slala maakan awan a hədek anan uwar ata ite re. ²² Hus a dukoy pu dō tə bahay cūwbe awan kutok, kə məcak re. Aday uwar ata dukwen kə məcak re. Tə mbəsakak wan

† 12:19 Ca pə Laataanooji 38.8; Tooktaaki Tawreeta 25.5-10.

uho kwa kærtek bay re. ²³ Aday hæna azanan kutok nà, pè luvon saa slabakay ahay à mæke wa ata nà, uwar ata i tæra nè uwar a wayaw? Bina cuwbe a tinen a, tæ gæbak anan pa sæ uwar a re.»

²⁴ Yesu a mbædahan atan apan, a wa: «Kwanay apan ki zluwen à cæved wa, anga kè sènen Deftere a Mbærom bay, kè sènen mægala ana Mbærom bay re. ²⁵ Do ahay ti slabakay à mæke wa nà, kwa do mungol aya awan, kwa do uwar aya dukwen, ti i gæba zek ahay sabay fok. Anga ti i tæra à mburom nà, kawa maslay a Mbærom ahay. ²⁶ Əna aday, 'am sæ slabakay ana do ma mac aya à mæke wa nà, kè jingen Deftere a Mbærom kula itæbay daw? Mbærom a jan ahay anà Musa, ù uko sæ væragaz[‡] wa nè: “Nen Mbærom ana Ibærahima, Mbærom ana Isiyaku, aday Mbærom ana Yakob” ba? ²⁷ Mbærom, winen nà, Mbærom su do ma mac aya bay, əna winen Mbærom su do tæ sifa aya awan. Anga nan kè zluwen à cæved wa adæka bugol.»

Mama'am sa nga sa 'am mə baslay aya awan

Mata 22.34-40; Lukas 10.25-28

²⁸ Əna, miter sæ Tawrita inde à man ata awan, kè slænek avad uway sa 'am a tinen ata awan. A ca pè Yesu sæ mbædahan apan anà Saduki ahay ata lele. A nay, a cæce panan, a wa: «Nga sa 'am mə baslay aya fok nà, wura mæduwen a aday a zalay azar aya anaw?»

²⁹ Yesu a mbædahan apan: «Sæ tæra mama'am sa nga sa 'am mə baslay a nà: “Iken Isæra'ila, pak slæmay. Mbærom Fetek, Bahay a mænuko, winen kærtek bahay awan. ³⁰ Pælay anan Mbærom Fetek, Bahay anak, tæ mivel anak a tæke, tæ apasay anak a tæke, tæ abayak nga anak a tæke, aday tæ mægala anak a tæke.§” ³¹ Nga sa 'am mə

[‡] 12:26 Væragaz: uko a ban ù vo sæ way, aday winen ma gad a bay. Ca pè Gurtaaki 3.2-4, 6, 15-16. [§] 12:30 Ca pè Tooktaaki Tawreeta 6.4-5.

baslay a tə bahay cew a nə həna: “Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.*” Nga sa 'am inde mə baslay awan saa zalay həna anaya nà, ibay.»

³² Miter sə Tawrita ata a jan, a wa: «Acəkan, miter, ka jak didek. Mbərom nə kərtek. Mbərom maza sa ga anan minje nà, ibay. ³³ Anga nan, lele nà, dō zənzen i pəlay anan Mbərom nə tə mivél anahan a təke, tə abayak nga anahan a təke, aday tə məgala anahan a təke. Aday i pəlay anan dō sə cakay su doh anahan kawa winen sə pəlay anan nga anahan ata awan. Sə təma sə dəfan apan anà 'am a anaya dukwen, a zalay way ma tak aya awan, tatə way mə waslay aya sə varan à Mbərom ataya fok.»

³⁴ Yesu a ca apan nə dōwan ata kə mbədahak apan lele tə mərıke awan. A jan, a wa: «Iken dären tə bahay a Mbərom a bay!»

Pə dəba wa nà, kuwaya a jəjar sə cəce panan 'am maza awan.

Almasihu nà, wan a wayaw?

Mata 22.41-46; Lukas 20.41-44

³⁵ Pə dəba wa, Yesu winen apan i tətakan anan way anà dō ahay ù doh sə mazlaḃ a Mbərom nà, a cəce, a wa: «Kəkəma aday miter sə Tawrita ahay ta jəka, Almasihu nà, wan ana Dawuda anaw? ³⁶ Dawuda ta nga anahan awan a ja tə məgala sə Apasay Cəncan awan, a wa:

“Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno, a wa:

Njahay à day sə alay puway uno,

aday ni nahay anan dō sa nak idé ahay,

ki ján patan tə saray.†”

* 12:31 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18. † 12:36 Ca pə Jabuura 110.1.

³⁷ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nè “Bahay uno” bugol nà, winen i saa tɛra wan ana Dawuda nè, kəkəma asanaw?»

Do ahay bayak a tɛ sləne 'am a Yesu ata tɛ ataslay mivel awan.

*Bənen nga a kwanay pə miter sə Tawrita ahay wa
Mata 23.1-36; Lukas 20.45-47*

³⁸ À atatak way anahan ataya inde nà, a jan atan, a wa: «Bənen nga a kwanay pə Miter sə Tawrita ahay wa, anga a nan atan sa bar nà, tɛ rəkot aya awan, aday dɔkwen ta gan may nà, dɔ ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tɛ akərdeh aya awan, à wulen sə dɔ ahay inde fok. ³⁹ Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dɔkwen man zəbor aya awan. Ta zlak à man sa pa way nà, tɛ pəlay man sə njahay lele aya awan. ⁴⁰ Tinen apan ti ran mindel anà mədukway sə uwar ahay. Ti ngəzar patan wa doh a tinen ahay. Dɔkwen, pə idɛ su dɔ ahay nà, tɛ zədəh amboh nè kawa dɔ lele aya awan. Do matanan ataya nè, sariya a tinen a nà, ma da 'am awan.»

Mədukway sə uwar a inde, a ndav pi zek sə varan way anà Mbərom

Lukas 21.1-4

⁴¹ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a njahay à man sə dɔ ahay sə pəkak ayak way à kukwar sə dala ù doh sə mazlaḃ a Mbərom ata awan. Winen apan i ca pu dɔ sə pəkak ayak dala ataya awan. Do sə zlile ahay tɛ pəkak ayak dala bayak awan. ⁴² Coy, mədukway sə uwar a inde aday mətawak awan, a zlak ayak ite. A gucek ayak uda dala sərɔdɔde aya cew, kawa sa ja nà, dala bayak a bay. ⁴³ Anga nan, Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tɛ dɔdɛm a həna: Mədukway sə uwar a mətawak a anan ata kə varak à kukwar sə dala inde nà, zal dɔ ahay a sa pak ataya fok. ⁴⁴ Anga dɔ ahay fok ta

var nà, mənəcək pə way a tinen a bayak a ataya wa. Əna mədukway sə uwar a anan ata, kwa â ga nə winen mətawak a dəp nà, kə ndəvak pi zek. Anga a var anan nà, ta sa pa way anahan a təkə fok.»

13

Do manidə ahay ti i mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom

Mata 24.1-2; Lukas 21.5-6

¹ Yesu a nay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata wa cəna, dō kərtek à wulen sə njavar anahan ataya a jan, a wa: «Miter, ca pu kon a anaya awan, aday pə idəzl anahan aya ite tə rəḅa ike!»

² Yesu a mbədahan apan: «Kə canan anà way a mi dəzl a anan ba? Do manidə ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa dīnger zek pə hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anà andav sə daliyugo ataya awan

Mata 24.3-14; Lukas 21.7-19

³ Pə dəḅa wa, winen mə njahay a à ḅəzlom sə Ulivet, a mbəda 'am pu doh sə mazlaḅ a Mbərom. Piyer, Yakuba, tatə Yuhana tə Andəre nà, tinen taayak a tinen a tatə Yesu. Tə cəce panan, ta wa: ⁴ «Jan umo bīdaw? Doh sə mazlaḅ a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san i təra kutok anaw?»

⁵ Yesu a dazlan sə dākan atan anan kutok, a wa: «Liven anan i zek a kwanay ahay lele, dowan â sa njak kwanay bay.

⁶ Anga dō ahay bayak a ti gəḅa sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Ti njak anan dō ahay bayak awan.

⁷ Ka sak a slənen ləbara sə vərəm, kwa dərən, kwa bəse, kâ sa jəjiren bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə dəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re. ⁸ Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen. Daliyugo i ḅal à man ahay cara cara, may

i ga matanan re. Dæce ataya fok ti tæra nə kawa wan sə dəlay anan uwar ti zek cew ata awan.

⁹ «Gen anan nga ì zek à kwanay, anga ti ban kwanay aday ti zla kwanay pa 'am sə sariya ahay. Ti ndəzlay kwanay ù doh sə wazay ahay wa. Anga kwanay njavar uno ahay, ki tiven atan pa 'am ana bahay ahay pi zek tə guverner ahay, aday kî gen side pa 'am a tinen ahay. ¹⁰ Anga bəlaray ləbara mugom a â wazay zek pu kon ahay fok. ¹¹ Kwa siwa siwa tə bənak kwanay sa ga sariya pa 'am a tinen nà, kâ sa jilen sa jəka mi i ja nə maw ata bay. Jen nə 'am a sa nak ikwen ahay à nga inde à alay ata awan. Anga 'am a kwanay a saa ja ata nà, i nay à nga a kwanay wa bay. Saa jak ikwen nə Apasay Cəncan awan. ¹² Mərak ahay ti varan anan mərak a tinen ahay anə dō ahay aday tâ vad atan. Bəbay sa wan ahay ti gan anə gwaslay a tinen ahay nà, matanan. Gwaslay ahay dukwen, ti slabak pə bəbay a tinen ahay aday dō ahay tâ vad atan. ¹³ Dō ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. Əna dōwan a kə səmak anan hus à andav a inde cəna, winen i tam.»

Do manide ahay ti naa mbazl anan Urəsalima

Mata 24.15-28; Lukas 21.20-24

¹⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Ki i cinen anan anə səkar sə lize way à man aday tədə i tavay uda bay ata awan. (Dowan a kə jingek anan 'am a anan nà, â sənan anan anə nga anahan nə lele.) À alay ata asanaw nà, dō sə Yahudiya ahay tâ haw sa ma nga à bəzlom ahay inde. ¹⁵ Dō aday winen pa nga su doh dukwen â dazay, â haw, əna â sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. ¹⁶ Dowan a winen à guvo dukwen, â saa nay ahay agay sa naa gəbak ayak zana anahan bay re. ¹⁷ Wuna, pa pac ataya nà, dæce inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re. ¹⁸ Gen anan amboh à Mbərom aday way ataya tâ sa tæra à alay sa mad bay. ¹⁹ Anga pə luvon ataya

nà, dɛce i zalay, bina kwa ana Mbərom sə ndakay daliyugo hus ahay biten dukwen, dɛce kawa winen ata kə tərak kula bay, aday inde i tɛra kula sabay re. ²⁰ Əna, Bahay Mbərom kə kəcak anan luvon ataya bay nà, abay dɔwan saa tam nà, ibay. Əna, kə kəcak anan luvon awan anga dɔ anahan a sə walay ataya awan.

²¹ «Asa, dɔwan a kà jak ikwen: “Almasihu winen həna” kabay: “Winen tiya” nà, kà sa dɛfen apan nga bay. ²² Anga almasihu ahay mungwalay aya bayak a ti nay ahay pi zek tu dɔ sə jəka tinen dɔ maja'am a Mbərom ahay. Ti ga minje sə way ahay, tə masuwayan aya cara cara sa njak anan kwa dɔ mə walay aya awan, abay a ga zek nà, na. ²³ Kwanay nà, uffa ahak ikwen. Gen anan nga anà zek lele. Na jak ikwen anan kurre nà, anga nan.»

Luvon ana Wan su Do saa may ahay

Mata 24.29-35; Lukas 21.25-33

²⁴ «À alay a pə dɛba ana dɛce ataya wa nà, pac i dav sabay, kiya dukwen matanan. ²⁵ Mawuzlawazl ahay ti gucey ahay à məndak, aday dukwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti bal. ²⁶ Ata aday ti canan anà Wan su Do winen apan i may ahay pa nga sə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala bayak awan, aday tə mazlaɓ a re. ²⁷ Aday Wan su Do i slənay ahay maslay anahan ahay, ti halan nga anà dɔ anahan a sə walay ataya kwa ta sə wura fok hus pə magaga sə daliyugo.»

Minje sə buway

²⁸ «Sənen pə way ana buway sə dɛkak ikwen anan ata aday. Kə cinen anan anà alay anahan aya ta gak kulɓosloslo nà, daslam aya dukwen ta dɛk, ata kə sənen zle coy viya winen apan i slay bəse. ²⁹ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə dɛkak ikwen anan ataya cəna, sənen a nà, nen Wan su Do, nen apan ni may ahay bəse, nen

pə alay sə məsudoh. ³⁰ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Əlek dō sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra. ³¹ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Dowan saa san luvon sa ndav anan daliyugo nà, ibay

Mata 24.36-44

³² «Əna, dōwan saa san luvon sə way ataya nà, ibay. Maslay a Mbərom ahay ta san bay, nen wan anahan a dūkwen na san bay. Sa san luvon a cəna, si zek a bəbay uno Mbərom awan. ³³ Gen anan məkəlingesl ì zek a kwanay ahay. Bənen nga a kwanay, anga kə sənən luvon a bay. ³⁴ Way matanan i təra nà, kawa dō saa zla à man dəren awan. A mbəsakan anan doh anahan anà dō si mer su way anahan ahay nə kərtek tə kərtek, kuwaya ti mer su way awan. Do sa ba doh dūkwen, a jan nà: “Ba pu doh!” ³⁵ Anga nan kutok nà, təren dō mə lavay zek aya awan! Bahay su doh ata i may nə siwaw nà, kə sənən bay. A ga nə suko, man luvon, alay a njəkar sa zlah, kwa duwdew dūkwen, alay ataya fok cəna i nay. ³⁶ Kà sak a nay, kwanay ma njak ahan aya nə lelibay. ³⁷ Kawa anuno sa jak ikwen həna ata nà, ni jan anan anà dō ahay fok: Təren dō mə lavay zek aya awan!»

14

Wurwer sa ban anan Yesu

Mata 26.1-5; Lukas 22.1-2; Yuhana 11.45-53

¹ A mbəsak luvon ahay cew nà, azar uko sə Pasəka, aday sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata i sla kutok. Bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə miter sə Tawrita aya awan, a nan atan sa ban anan Yesu tə wurwer, aday sa vad anan. ² Anga nan ta ja 'am à wulen a tinen ahay inde, ta wa: «Dâ sa ban anan à azar uko inde bay, bina dō ahay ti sa vəze puko.»

Uwar a inde a mbədan amar pa nga anà Yesu

Mata 26.6-13; Lukas 12.1-8

³ Yawa, Yesu winen à Baytiniya, àga dōwan a inde, tə ngaman Simon dō mə dugwad awan. Yesu winen apan i pa daf nà, uwar a inde a nay ahay, tə amar sə wurde anahan tə dunguzlok awan à alay inde. Ta da amar ata aday nà, tə *nardi*. Masa anahan a dukwen mənjøek bay. A kad panan 'am awan aday â təba, a mbədan anan pa nga anà Yesu.

⁴ Matanan kutok, way ana uwar ata sa ga ata nà, a cəban anà dō azar aya bayak awan. Ta ja à wulen a tinen ahay inde, ta wa: «A nes anan amar a anan kəriya həna nà, angamaw? ⁵ Ta wa, abay tē sukom anan way tə amar a anan nà, i zalay dala sə *dinar** səkat maakan, aday ti var anan dala awan anà dō mətawak aya nà, ta gak way lele bidaw?» Ta ga mivel pə uwar ata awan.

⁶ Kutok, Yesu a jan atan, a wa: «Mbəsiken anan, abay kə bənen anan mbiyed nà, angama kərtek anaw? Way anahan su go ata nə lele. ⁷ Dō mətawak aya nà, ti ga inde tə kwanay hwiya. Kà nak ikwen nà, ki gen atan sumor awan kwa siwa mba asanaw? Əna nen ni ga inde tə kwanay hwiya itəbay. ⁸ Way abay i mba apan sa ga ata nà, kà gak anan həna kurre anga nen: A lah anan upo amar uno sa zla anan à məkə. ⁹ Nen apan ni jak ikwen tə dīdēm a həna: À man aday dō ahay ti wazay anan ləbara uno mugom a kwa aha pə daliyugo fok nà, ti təkər anan ləbara sə way ana uwar a anan sa ga həna ata awan.»

Yudas a sukom a way tə Yesu

Mata 26.14-16; Lukas 22.3-6

¹⁰ Natiya kutok asa, Yudas Iskariyot a zla àga bahay sə gədan dongo anà way ahay anga Mbərom, anga aday â gan atan daf pə Yesu. Winen a aday nà, dō kərtek à wulen su

* ^{14:5} *Dinar* kərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

do maslan a Yesu ahay kuro nga cew ataya awan. ¹¹ Tə sləne 'am anahan a cəna, tə taslay mivəl bayak a tə Yudas, tə zlapay sə hamən dala. A bənay pə winen ata wa kutok cəna, Yudas a pəlan atan cəved sə varən atan anan Yesu.

Alavay zek sa da dəf sə Pasəka

Mata 26.17-25; Lukas 22.7-23; Yuhana 13.21-30

¹² Natiya asa, à luvon mama'am sə azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata, aday à pac sə waslay wan sə təman sə Pasəka ata inde, njavar a Yesu ataya ta jan: «A nak mâ sa lavay anan zek tə way sa pa sə Pasəka ata nà, ahaw?»

¹³ À wulən sə njavar anahan ataya wa nà, Yesu a slən do ahay cew. A jan atan: «Zlən à wulən su doh sə Urəsəlima. Ki zlingen tə dowan a inde kəlawə pa nga, aday winen apan i may ahay à a'am wa. Pərihen anan azar. ¹⁴ Û doh anahan a saa dəzle uda ata nà, jen anan anà bahay su doh ata nə: “Miter a manay a ja nà: Doh a aday mi i pa uda dəf sə azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay ata nà, wuraw?”

¹⁵ Ata i dəkak ikwen pə sewene a inde məduwen awan, mə lavay zek a coy. Kê ndiken uko anan uda way ahay fok à man ata awan.»

¹⁶ Njavar anahan ataya ta zla. Tə dəzle cəna, ta tan ayak à nga anà way ahay nà, kawa ana Yesu sa jan atan. Tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

Yudas i i ga dəf pə Yesu

¹⁷ Suko a a ga nà, atə Yesu ta nay ahay tu do maslan anahan ahay kuro nga cew. ¹⁸ Tinen mə njahay a, ti pa way kutok, Yesu a ja, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didəm a həna: Dowan a kərtek à wulən a kwanay inde, mənuko apan dī tar alay à tuwez jiga awan həna, i i ga upo dəf.»

¹⁹ 'Am ata a wusen atan nga fok. Tə dazlan sə cəce panan fok a tinen a kərtek kərtek: «Nen bay ba?»

²⁰ Yesu a jan atan asa, a wa: «Dowan ata nà, à wulen a kwanay a kuro nga cew a anaya awan. Manay apan mi tar alay à tuwez miya awan. ²¹ Tə didem a nà, nen Wan su Do nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja upo ata awan. Əna dāce i naa tan à nga anà do saa ga upo daf ata awan. Suwan pə winen maka tē wahay anan bay jiga awan.»

Way sa pa cəncan awan

Mata 26.26-30; Lukas 22.15-20; 1 Korintu ahay 11.23-25

²² Coy, tinen apan ti pa way ata kutok, Yesu a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, a varan atan, a wa: «Təmihen. Həna anan nà, zek uno.» ²³ Pə dəba anahan a wa nà, a gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a varan atan anan gəsa'am ata awan, aday tē sa wa way juɓjuɓ fok a tinen awan. ²⁴ A jan atan, a wa: «Həna anan nà, mez uno mə pəkay awan anga do ahay bayak awan. Tə mez uno a anan, Mbərom a ban 'am tə do ahay. ²⁵ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: I ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanaka pə luvon aday dī saa sa maza à bahay a Mbərom inde.»

²⁶ Pə dəba anahan a wa nà, ta ga ara sə həran nga anà Mbərom, ta zla way a tinen à bəzlom sə Ulivet.

Atə Yesu tə Piyer

Mata 26.31-35; Lukas 22.31-34; Yuhana 13.36-38

²⁷ Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Kwanay a fok, ki i hiwen, ki i mbəsiken nen. Anga Deftere ana Mbərom a ja nà: “Ni vad anan do sə jugwar təman awan, aday dukwen təman ahay ti ta 'am.†”» ²⁸ Aday Yesu a zəga anan asa, a wa: «Na sak a slabakay ahay à məke wa nà, ni lahak ikwen à Galile.»

† 14:27 Ca pə Jekariya 13.7.

²⁹ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Kwa â ga nə dō ahay fok ti mbəsak iken dəp nə, nen ni mbəsak iken itəbay.»

³⁰ Yesu a jan: «Nen apan ni jak tə dīdem a həna: À luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah saray cew nə, ka jak saray maakan, ka san nen bay.»

³¹ Piyer a ma pa 'am anahan ata maza awan, a wa: «A ga nə ni mac anga iken dəp nə, ni ja kula na san iken bay itəbay!» Fok a tinen a ta ja 'am kərtek awan.

Yesu a ga amboh à Gecemene

Mata 26.36-46; Lukas 22.39-46

³² Natiya, atə Yesu tə njavar anahan ahay ta zla à man sə ngaman Gecemene. Tə dəzle à man ata kutok nə, a jan anə njavar anahan ahay: «Njihen à man a anan à alay a nen ni gay ahay amboh.»

³³ Winen apan i zla nə, a ngaman anə Piyer, anə Yakuba, aday anə Yuhana, ta zla jiga awan. Zlawan a dazlan sa ban anan, a jəjar pi zek. ³⁴ A jan atan asa: «Mivel uno i ndəroḡ hus pa sa mac anan. Njihen à man a anan, ben lele.»

³⁵ A zla à man a tinen ata wa mənəcək cəna, a slahay à məndak duboz. A ga amboh aday dəcə ata â zla panan wa ite, abay â ga zek nə, na. ³⁶ A wa: «Abba‡, bəbay uno, pə iken nə, way ahay fok ta ga zek. Gəba puno dəcə saa nay upo a anan ata ite. Aya əna, way kawa su no nə, â təra bay, si kawa sa nak iken.»

³⁷ A ma à man ana njavar anahan a maakan ataya nə, a tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan. Anga nan a jan anə Piyer: «Simon, iken ma njak ahan a dāw? Ka mbak apan sa ba kwa ler kərtek bay asəka? ³⁸ Ben lele, gen amboh anga aday kə tiven anan anə way saa njak kwanay ahay. Apasay su dō zənzen a nə, a gan may sə dəfan apan anə Mbərom, əna zlay si zek anahan a bəle awan.»

‡ 14:36 Abba: Kawa sa ja nə, «bəbay» ta 'am sə Aramayak.

³⁹ Yesu a ma maza asa, a ga amboh kawa anahan sə manakwakwa awan. ⁴⁰ A may ahay pə cakay ana njavar anahan ataya asa, a tan atan à nga nà, tə njəkak ahan asa, ta mba apan sə təba ide kwa mənjøek bay jiga awan. Aday ta san sa jan həna nə maw bay.

⁴¹ A zla, a ga amboh asa, a may ahay tə bahay maakan awan. A jan atan: «Kwanay apan ki men anan uda daw, do sa njak ahan ahay? Coy, alay a kà slak həna kutok, aday ti varan nen Wan su Do à alay inde anà do sə atahasl ahay. ⁴² Slabiken, zluko. Do sa ga upo daw winen tiya, kà nak ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Mata 26.47-56; Lukas 22.47-53; Yuhana 18.3-12

⁴³ Yesu kə ndəvak anan 'am ata fan bay cəna, Yudas, do kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata a dəzley ahay. A njahan pa 'am wa anà do ahay bayak a tə way sə alay a hunjəslesle: maslalam a pi zek tə sukol aya re. Sə slənay atan ahay nə bahay sə gədan dundo anà way ahay, pi zek tə miter sə Tawrita ahay, aday tə məced sə Yahuda ahay. ⁴⁴ Yudas, dowan a sa ga daw pə Yesu ata, ba kə varak atan minje sə way, a wa: «Dowan a ni ban anan həmbok ata nà, winen awan. Bənen anan, aday kî gen anan nga lele, zlen anan kutok.»

⁴⁵ A dəzlek ayak cəna, a zla pə cakay ana Yesu bəse. A jan 'am: «Miter!» A dazlan a varan alay, a ban anan pi zek həmbok. ⁴⁶ Cəna ves, do ahay ta ban anan. ⁴⁷ Do kərtek à wulen su do a Yesu mə tavay a à man ataya, a ndahay maslalam anahan, a car anan bile ana bahay nga su do sə gədan dundo anà way anga Mbərom, aday maslalam anahan ata a gad panan sləmay kərtek a poc. ⁴⁸ Yesu a jan anà do ahay, a wa: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya sa ban nen kawa nen do sə ngəzar do à cəved

inde dāw? ⁴⁹ Pac pac nen inde tē kwanay ù doh sē mazlab a Mbərom, nen apan ni tətakan anan way anà dō ahay, əna kē bənen nen bay. Əna way a anan a tēra hēna nà, aday 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay sa ja upo à Deftere a Mbərom inde ata â tēra.»

⁵⁰ Njavar anahan ahay tē mbəsak anan, ta haw way a tinen fok. ⁵¹ Wan a inde nà, winen apan i pərahan azar anà Yesu. Zana pi zek dūkwēn gwedere kərtektəkke. Tē pəlay abay sa ban anan, ⁵² aya əna alay a tinen a dəzle nà, pə zana ata awan. Winen ite a pəsakay anan ahay gwedere ata à zar wa, gədek sa haw zek kəray a gweder gweder.

*Yesu winen pa 'am su dō sē lavay nga sē Yahuda ahay
Mata 26.57-68; Lukas 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24*

⁵³ Dō sa ban anan Yesu ataya ta zla anan àga bahay nga su dō sē gədan dūngo anà way ahay. Bahay sē gədan dūngo anà way ahay, tē məcəd sē Urəsalima ahay pi zek tē miter sē Tawrita aya tē halay nga fok a tinen awan.

⁵⁴ Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəba wa à dəba wa. A dəzlek ayak à gala ana bahay nga su dō sē gədan dūngo anà way nà, a njahay à wulen su dō si mer su way ahay su doh ata awan. Tē njahay pə uko anga alay sa mad.

⁵⁵ Aday nà, bahay sē gədan dūngo anà way ahay, pi zek tu dō sē lavan nga anà Yahuda ahay, fok a tinen a ta ban bitem sē mungwalay ahay aday ti vad anan Yesu à məke. Əna ta njad cəved a bay, ⁵⁶ kwa abay dō sē mungwalay ahay bayak a tē ndəbak apan 'am ahay cara cara dəp nà, na. Aday 'am a tinen awan kà zlak atan pi zek bay re.

⁵⁷ Dō hinen ahay tē slabak tē mungwalay a tinen ite, ta wa: ⁵⁸ «Manay nà, mē slənek a wa: “Doh sē mazlab a Mbərom a ma han a tē alay su dō a anan nà, ni mbazl anan, aday nen ni han anan à luvon maakan inde tē alay su dō

zænzen a sabay.”» ⁵⁹Tə winen ata tæke dukwen side ata kà zlak atan pi zek bay.

⁶⁰ Bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay a slabak à wulen sə dō ahay inde, a cæce pi zek à Yesu a wa, a wa: «Kə mbəda apan itəbay kələdaw? Do a anaya fok ta ja apak nə maw?»

⁶¹ Yesu a njahay way anahan faafa. Kə təbak anan 'am anahan a bay jiga awan.

Bahay nga sə dōwan ata a mənahan anan asa: «Iken nà, Almasihu, wan a Mbərom mbala dō ahay sə həran nga ata daw?»

⁶² Yesu a mbədahan apan kutok: «Ayaw! Nen nà, winen awan. Kwanay dukwen ki cinen anan anà Wan su Do, winen mə njahay a à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. Ki cinen anan pə matapasl sa nga mburom, winen apan i may ahay re.»

⁶³ Bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ata a sləne 'am ataya nà, a ngəraw anan zana anahan pi zek wa, a wa: «Həna nà, dī gan may anà side hinen re daw? ⁶⁴ Kə jənak anan pa 'am a Mbərom. Kə slənen 'am anahan a coy. Ki jen həna nə kəkəməw?» Fok a tinen ta gan nə sariya sə mac.

⁶⁵ Do azar aya ta ma nga sə təfe apan məne. Tə kərtan way pə ide, tə dəcan, aday ta jan: «Jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?» Do si mer su way ahay ta zla anan, tə dəcan ite.

Piyer a wa a san Yesu bay

Mata 26.69-75; Lukas 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27

⁶⁶ Piyer nà, winen à gala hwiya, mə njahay a pə uko. Dəna sa ga mer su way àga bahay nga su dō sə gədan dundo anà way, a nay ahay. ⁶⁷ A canan anà Piyer nà, a zəzor anan cəna, a jan: «Iken dukwen dō ana Yesu sə Nazaratu ata ba?»

⁶⁸ Piyer a mēman anan, a wa: «Nen na san 'am anak ata sa jay hēna ata bay.» A slabak, a hēdēkey ahay à mēgēdengēden uho. [Njēkar a zlah kērtēk.]

⁶⁹ Dēna ata a canan asa cēna, a jan anà dō a mē njahay ataya awan, a wa: «Hēna anan dūkwēn dō a tinen aya kērtēk awan.» ⁷⁰ Piyer a mēman anan asa.

A njahay mēnjōek asa cēna, dō sa man ataya ta jan à Piyer: «Ki mba apan sē mēman zek bay! Tē dīdēm awan, iken dō a tinen, anga iken Galile ahay re.»

⁷¹ Piyer a dazlan sē mbādāy coy: «Kak na san dōwan ata zle nà, Mbērom a tē alay anahan awan â tahasl nen! Nen na san dōwan ata bay!»

⁷² Kwayan'a, njēkar a zlah mē slala cew awan. Piyer a slēne cēna, 'am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «Njēkar i saa zlah saray cew nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.» Sēkwelkwele mē tavay awan, a dazlan ayam.

15

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Mata 27.1-2, 11-14; Lukas 23.1-5; Yuhana 18.28-38

¹ Idē a cēdē siwa a cēna, bahay sē gēdan dūngo anà way ahay ta ma anan 'am ì zek tē mēced sē Yahuda ahay pi zek tē miter sē Tawrita ahay, tē halay nga tu dō sē mbādā alay pa 'am azar aya fok. Coy tē jaway anan Yesu, ta zla anan àga Pilatu, guverner sē Yahudiya, winen Ruma ahay.

² Pilatu a kutok a cēce 'am pē Yesu wa: «Iken nà, bahay sē Yahuda ahay dāw?»

Yesu a mbādahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

³ Bahay sē gēdan dūngo anà way ahay ta ndāb 'am pē Yesu nà, anga way ahay cara cara bayak awan.

⁴ Pilatu a cēce pānan asa: «Kē mbādā apan itēbay dāw? Ca pē way aya tinen sa zlah anan apak ata awan!»

⁵ Yesu ite a ngam sə mbəda apan bay fok. Ambəda apan bay a Yesu ata a gan masuwayan anà bahay Pilatu.

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Mata 27.15-26; Lukas 23.13-25; Yuhana 18.39 - 19.16

⁶ Pə azar uko sə Pasəka fok cəna, bahay a taa mbəsakan atan ahay do kərtek à dangay wa, kawa ana tinen sə cəce fok. ⁷ À alay ata ite, dōwan a inde tə ngaman Barabas nà, tinen tə dōwan aya inde tə vəze pə Ruma ahay à wulen su doh, tə vədak uda awan nga su do re. Anga nan, winen à dangay.

⁸ Natiya kutok, do ahay fok ta zlak ayak, tə cəce kawa ana tinen sa taa ga sə kukwa awan. ⁹ Pilatu a cəce patan wa, a wa: «A nak ikwen nê mbəsakak ikwen anan ahay bahay sə Yahuda ahay daw?» ¹⁰ Anga a san zle lele, bahay sə gədan dundo anà way ahay ta ban anan Yesu nà, anga sərak cərkəke.

¹¹ Əna bahay sə gədan dundo anà way ahay tə pəkan 'am anà man su do ata fok aday tē cəce pə bahay wa nà, Barabas.

¹² Pilatu a cəce pə do ahay wa asa: «Aday nà ga anan tə dōwan a kwanay sə ngaman bahay sə Yahuda ahay ata nà, kəkəməw?»

¹³ Ta zlah azlazlah, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

¹⁴ Pilatu a cəce: «A ga mer sa ma lelibay a anaw?»

Tə zəga anan sa zlah, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

¹⁵ Pilatu a nan sa ga nà, way sa zlan à nga anà do ahay. Anga nan, a mbəsakan atan anan Barabas. A jan anà suje ahay tē ndabay anan Yesu. Aday a varan atan anan, tē daray anan pə dədom.

Suje ahay ta ran mindel anà Yesu

Mata 27.27-31; Yuhana 19.2-3

¹⁶ Suje ahay ta zla anan Yesu à man sè njahay a tinen à gala su doh àga Pilatu. Tə halan nga anà suje ahay fok. ¹⁷ Tə dəfan zana dəzdəz a pi zek, kawa sè bahay, tə hanan jugo sè adak, tə dəfan à nga inde. ¹⁸ Tə dazlan sa jan 'am kawa ana bahay kutok, ta wa: «Bahay sè Yahuda ahay â ga inde sè coy!» ¹⁹ Tə dəcan pa nga tə sukol, tə təfe apan məne, tə dukwen gərmec ù vo, tinen mə rihe nga aya awan.

²⁰ Ta ndav anan sè mbasay apan nà, tə culok panan zana ata, ta man anan zana anahan pi zek kutok. Ta zla anan saa darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngad awan

Mata 27.32-44; Lukas 23.26-43; Yuhana 19.17-27

²¹ Tinen apan ti zla anan Yesu ata kutok, tə zlangay tə dōwan a inde tə ngaman Simon, dō sè Siren ahay, winen dukwen bəbay ata ana Aleksandire tə Rufus. Winen a aday nà, winen apan i may ahay à kiβe wa. Suje ahay ta gan bəlaray sè tavak dədom ata pə Yesu wa.

²² Ta zla anan tə Yesu pa man sè ngaman Golgota ata, kawa sa ja nà, Kəlakasl-sa-Nga. ²³ À man ata nà, dōwan aya inde abay a nan atan sè varan way mə kwasay a mə japay a tə ndəliwen awan, aday â man zek à dōce anahan inde. Əne Yesu a ngam bay.

²⁴ Tə dazlan tə daray anan pə dədom. Tə gəzla anan zana a Yesu, ta ga caca pə zana anahan ata à wulen a tinen ahay inde, aday sa san anan pi zek wa saa njad zana ataya nə wayaw.

²⁵ Tə daray anan Yesu nà, i ga njamde dəsudō*. ²⁶ Tə vinde way a tinen a sa ban anan apan ata awan: «Bahay sè Yahuda ahay.» Tə tapan anan pə dədom ata awan.

* 15:25 Njamde dəsudō: pac a may ahay apa sa sla wa dā.

²⁷ Tə darak ayak dō sə akar aya inde cew re, dō kərtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen. [²⁸ Kawa ana Deftere sa ja ata nà, a təra matanan acəkan. A wa: «Tə baslay anan à wulen su dō mi nes aya inde.†»]

²⁹ Do sa zla ta man ataya fok ta bal nga kwata kwata, tə gənanhan, ta wa: «Na wa, iken ka wa ki mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom aday ki han anan maza awan à luvon maakan inde ba? ³⁰ Əna dazay ahay pə dədom a wa kutok, aday tam anan nga anak bidaw!»

³¹ Matanan, bahay sə gədan dungo anà way ahay, miter sə Tawrita ahay pə kərtek a, ta ran mindel à wulen a tinen, ta wa: «Kə təmak anan dō azar aya awan, əna a mba apan sa tam anan nga anahan a bay. ³² Kak də canak anan anà Almasihu bahay sə Yahuda ahay kə dazak ahay pə dədom wa həna ata nà, di dəf apan nga acəkan!»

Do aya tinen mə daray aya tatə Yesu ataya dukwen ta ma nga sə gənanhan ite re.

Amac a Yesu

Mata 27.45-56; Lukas 23.44-49; Yuhana 19.28-30

³³ A ban pə man ipec wa nà, luvon a ga pə daliyugo fok takəfimbom, hus à njamde maakan‡. ³⁴ Tə njamde maakan kutok cəna, Yesu a zlah tə məgalak a, a wa: «*Elowa, Elowa, lama sabaktani?§*» Kawa sa ja nà: «Mbərom uno, Mbərom uno, kə mbəsak nen, angamaw?*

³⁵ Do a mə tavay aya à man ata azar a tə sləne bine maw cəna, ta wa: «Winen apan i ngaman anà Eliya həna!»

³⁶ Dowan a tinen a kərtek a a haw, a gəba awan a inde kawa baf, a tar anan à way mə kwasay a inde, aday

† 15:28 Ca pə Esaaya 53.12. ‡ 15:33 Njamde maakan: pac à man sa zla apa sa sla inde də. § 15:34 'Am ataya nà, tinen ta 'am sə Aramayak.

* 15:34 Ca pə Jabuura 22.2.

sərekeke re. Tə taran anan ayak tə gusuko zəbor awan aday Yesu â susœb. Ta wa: «Kak Eliya i nay sa naa dazay anan ahay pa man a anan wa nà, dî ca apan aday. Buko!»

³⁷ Əna Yesu a zlah tə məgalak awan, a mac way anahan.

³⁸ Cəna, zana sə gəzla anan man sə njahay a Mbərom pi zek wa tə dō ahay, ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata, a ngəraw ì zek wa əndem, a bənay ahay kwa à mburom wa hus à məndak.

³⁹ Bahay sə suje a mə tavay a pa 'am ana atə Yesu a mə daray ataya kə canak anan a mac nə kəkəməw. Anga nan a wa: «Tə dîdək awan, winen Wan a Mbərom.»

⁴⁰ Uwar ahay inde à man ata awan, tə tavay zad, tinen apan ti cak ayak apan. À wulen sə uwar ataya nà, dî tan à nga anà Mariyama dəna sə Magədala ahay, tatə Salome, aday Mariyama may ana Yakuba zek cədeḅ awan tatə Yoses. ⁴¹ À alay a Yesu winen à Galile nà, uwar ataya ta taa pərahan azar, aday ta taa gan mer su way re. Uwar azar aya dukwen inde bayak a tə pərahak anan ahay azar à Urəsalima, tinen inde à man ata re.

Tə gəḅa anan Yesu à məkə

Mata 27.57-61; Lukas 23.50-56; Yuhana 19.38-42

⁴² Pac ata nà, luvon sə lavay zek anga luvon sa man uda awan. Kawa sa ja nà, luvon sə lahan anà luvon sa man uda awan. Suko awan a ga nà, ⁴³ Yusufu, dō sə Arimatiya ahay, a nay. Winen dō tə mazlaḅ awan à wulen su dō sə lavay nga ahay. Winen apan i ba bahay a Mbərom re. A sa mbac sa zla à man ana Pilatu, a cəcihey ahay cəved sa la anan Yesu. ⁴⁴ Pilatu a sləne sa jəka Yesu kə məcak coy nà, a gan masuwayan, anga pə winen nà, Yesu kə məcak bəse kak matanan nà, na. Pilatu a ngaman ayak anà bahay sə suje ata awan, a cəce panan: «A mac nà, kə njahak bayak a daw?» ⁴⁵ Bahay sə suje ata a ndav anan sə təkəren ləbara cəna, a jan anà Yusufu nà: «Ka a gəḅa

məsinde anak, la!»⁴⁶ Yusufu a sukom apan rəkot, a dazay anan ahay məsinde a Yesu pə dədom mə zləngad ata wa. A nga anan apan rəkot ata awan, a dəfak anan ayak à jəvay a ma la à jama inde ata awan.[†] A bətukwal apan bələlen məduwen a, a tacay anan 'am sə jəvay.⁴⁷ Atə Mariyama, dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama, may ana Yoses, ta ca pa man a ta la anan uda Yesu ata awan.

16

Yesu a slabakay ahay à məke wa

Mata 28.1-8; Lukas 24.1-12; Yuhana 20.1-10

¹ Pə dəba ana luvon sa man uda awan wa nà, Mariyama sə Magədala, tə Salome, tatə Mariyama may ana Yakuba, tə sukom amar lele aya sə rəbas dun'a ata awan, saa gak ayak pə məsinde a Yesu à jəvay inde.

² Ta pac sə zaka awan duwdew, pac winen apan i gay ahay tərdussa, uwar ataya ta zla pa 'am jəvay. Pac kà gak cəf lele way anahan, ta sa dəzle nà, na. ³ Tinen apan ti ja à wulen a tinen inde ta wa: «Waya saa bətukolok uko anan bələlen a pa 'am jəvay wa anaw?» ⁴ Tə cakaf nga nà, tə canan ayak anà bələlen a məduwen ata mə bətukwal a pa 'am jəvay wa, mə jəkay a coy.

⁵ Ta zla à jəvay inde, ta ca ide nà, tə canan à dōwan inde njarar awan mə njahay tə alay puway, winen tə zana pi zek sədək awan aday kwedekkwedek. A gan atan masuwayan, ta ma nga pə ajəjar yibyaḅ.

⁶ Əna dōwan ata a jan anà uwar ataya, a wa: «Kê jəjiren bay! Kwanay apan ki pəlen nə Yesu sə Nazaratu, dōwan a tinen sə darak anan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. Cen apan. Man sə nahay anahan awan nə həna. Winen

[†] 15:46 jəvay a tinen ma la a ù kon inde kawa doh. Anga nan ta mba apan sa zla uda awan.

inde à man a anan sabay. Kè slabakak! ⁷ Həna nà, zlen! Kâ si jen anà njavar anahan ahay tatə Piyer nà: “I lahak ikwen à Galile. Ki cinen anan nà, à man ata awan, kawa anahan sa jak ikwen.”»

⁸ Kwayan'a, uwar ataya ta haw ahahaw pa 'am jəvay wa tə ajəjar awan, anga zlawan a gan atan. Tə təkərek anan 'am ata anà dowan kwa kərtek bay anga tinen apan ti jəjar.

Yesu a kan zek anà Mariyama sə Magədala, aday anà njavar anahan ahay cew

Mata 28.9-10; Yuhana 20.11-18

⁹ Yesu a slabakay ahay à məke wa nà, pac sə zaka duwdew pərek. Mama'am awan a kan zek anà Mariyama, dəna sə Magədala ahay ata, Yesu sə rəzlay ahay wa apasay lelibay aya cuwbe à winen wa ata awan. ¹⁰ Mariyama ata awan a zla sə dakan anan ləbara awan anà dō sa taa japay tatə Yesu ataya, tinen apan ti yam anga mbac kə slahak patan wa. ¹¹ Tə sləne sa jəka winen inde tə sifa awan, aday Mariyama kə canak anan dukwen, tə təmahak sa daf apan nga bay.

¹² Pə dəba wa dukwen nà, Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay cew ti zek hinen. Tinen a aday nà, tinen apan ti nay à wulen su doh wa sa zla tə kiβe. ¹³ Njavar ataya dukwen ta mak, tə təkərek anan ləbara awan anà njavar anahan azar ataya awan, əna tə təmahak atan anan bay re.

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

Mata 28.16-20; Lukas 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

¹⁴ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a kan atan zek anà njavar anahan ahay kuro nga anahan a kərtek, tinen mə njahay a ti pa daf. A gafan atan 'am anga tə dəfak apan nga bay, aday anga kurkwilen à sləmay a tinen ahay inde, bina tə təmahak 'am su dō sə canan kə slabakak ataya bay.

¹⁵ Yesu a jan atan, a wa: «Zlen kwa ta sə wura pə daliyugo fok. Diken anan ləbara mugom a anan kwa anə waya fok. ¹⁶ Kuwaya, dōwan a kə dəfak apan nga pə ləbara ata awan aday kə təmahak sa ga baptisma nà, i tam. Aday dōwan a kə dəfak apan nga bay ite nà, Mbərom i gan sariya. ¹⁷ Do ma dəf upo nga aya awan ti njad sa ga way masuwayan aya awan. Ti razl setene ahay tə sləmay uno, ti njad sa ja 'am wiya aya awan. ¹⁸ Hinahibay ti ban dədew tə alay kabay ti varan atan leke dəp nà, i gan atan awan bay. Ti dəfan alay pa nga ana dō sə dəvac ahay nà, ti mbar à dəvac a tinen ahay wa.»

Yesu a ján à Mbərom

Lukas 24.50-53; Mer su way ahay 1.9-11

¹⁹ Pə dəba ana Bahay Yesu sa jan atan 'am ata wa nà, zek anahan a cakaf à məndak wa, a zla à mburom saa njahay à alay puway ana Mbərom. ²⁰ Njavar anahan ataya ite ta zla saa wazay anan ləbara mugom ata kwa ta sə wura fok. Bahay Yesu a varan atan məgala sa ga masuwayan, aday dō ahay tâ san 'am a tinen nà, dīdem aya awan.*

* ^{16:20} Andav cəđew a inde re, kawa à Deftere sa 'am sə mbuzom.

Aḅan 'am wiya awan
New Testament in Mbuko (CM:mqb:Mbuko)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbuko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mbuko

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30
